

WBE

Gendringen-Bergh

De WBE Gendringen – Bergh in cijfers en statistieken van 2012 tot en met 2022

Voorwoord

De wilbbeheereenheid (WBE) Gendringen-Bergh organiseert veel activiteiten voor haar leden en houdt een breed scala aan cijfers bij. In dit document is een samenvatting gemaakt van de cijfers, die de afgelopen jaren zijn verzameld van diverse activiteiten en wildstanden. Door het moderniseren van de jacht en wetgeving is het in de afgelopen jaren steeds belangrijker geworden om data te verzamelen en deze te rapporteren. Hiermee laat de WBE aan de buitenwereld zien waar ze mee bezig is en wat de jacht precies inhoud.

Maar wat is jagen precies, of wat doet een jager precies?

JAGEN IS JE VERBINDEN MET DE NATUUR

En wat is de definitie van jagen? Volgens de wet is de definitie van jagen:

“Jagen is het bemachtigen, doden of met het oog daarop opsporen van wild, alsmede het doen van pogingen daartoe.”

We jagen primair om twee verschillende redenen:

1. Het verzamelen van voedsel, dit noemen we benuttingsjacht of voedseljacht;
2. Het stroomlijnen wanneer de menselijke cultuur in conflict komt met de natuur, dit noemen we wilbbeheer.

Ook de Nederlandse wet maakt onderscheid tussen benuttingsjacht en wilbbeheer, ondanks dat de handelingen van het jagen in beide gevallen meestal hetzelfde zijn. In dit document praten we over jagen in het algemeen ongeacht wat de reden om te jagen is.

Namens het bestuur en de database commissie,

Bestuur

L. Mecking

WBE Gendringen-Bergh

Voorzitter Database commissie

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	2
Inleiding.....	5
1 Activiteiten WBE Gendringen-Bergh.....	6
2 De 6 wildsoorten	8
2.1 Het haas	8
2.2 Warmtebeeldtelling van het haas.....	9
2.3 Het konijn	9
2.4 De houtduif	10
2.5 De fazant	11
2.6 De wilde eend	15
2.7 De patrijs	16
3 Het ree	18
3.1 Reewild telling.....	19
3.2 Afschot realisatie in de WBE Gendringen-Bergh	20
3.3 Reewild ongevallen	21
4 Schadelijk wild en roofwild	22
4.1 Afschot kauw, kraai en de roek.....	22
4.2 Roekennesten	23
4.3 De vos.....	24
4.4 Marterachtigen	25
5 Ganzen	28
5.1 Telling overzomerende ganzen	28
5.2 Afschot van het aantal ganzen	29
5.3 Nestreductie.....	31
6 Wildschade.....	32
6.1 Wildschade per diersoort en soort gewas in de WBE Gendringen-Bergh	32
6.2 Wildschade per diersoort en gewas in Nederland en Gelderland	33
6.3 Getaxeerde en uitgekeerde schade in de WBE Gendringen-Bergh	34
6.4 Wolven in Nederland en in de WBE Gendringen-Bergh	35
7 Algemene cijfers van de WBE Gendringen-Bergh.....	36
7.1 Groenproject.....	36
7.2 Duiven- en kraaiendag	38
7.3 Kleiduivenschieten en kogelschieten.....	40
7.4 Schoonmaak dag.....	41
8 Bezetting commissies.....	43
Figurenlijst.....	44

INLEIDING

'Onze' WBE Gendringen-Bergh zet zich al jaar en dag in voor het behoudt van jacht- beheer en schadebestrijding, de natuur en het organiseren van diverse activiteiten zowel educatief als recreatief. Dit zorgt ervoor dat de leden goed geïnformeerd blijven, er een betere samenwerking ontstaat (eensgezindheid) tussen jachtcombinaties, relatief een breed aanbod is (bijvoorbeeld de kleiduivendag) en de nodige cijfers verzameld kunnen worden. Door striktere wetgeving is het verzamelen van data steeds belangrijker geworden binnen onze vereniging. Het laatste brengt, helaas meer administratieve taken met zich mee voor zowel de jager als commissies. Denk hierbij aan de registraties in het FRS-systeem.

Deze registraties zijn essentieel, willen wij in onze WBE de ontheffingen behouden, schades uitgekeerd krijgen en in de toekomst kunnen blijven jagen. De overheid eist dit en met het oog op de toekomst zal dit nog zwaarder gaan wegen.

Het doel van dit rapport is om een gemakkelijk leesbaar overzicht te geven van de verzamelde data binnen onze WBE door de database-commissie. Wij willen deze cijfers graag op een transparante wijze met u delen. Hiermee krijgt u inzicht in wildstanden, de diverse activiteiten, schades en uitkeringen. Hiermee gaat de voorafgaande inzet niet verloren en kan het tevens voor PR-doeleinden gebruikt worden bij externe partijen.

Het is daarom ook van belang dat ieder jachthouder de gegevens in het FRS systeem invult. Denk hierbij ook aan valwild, verjaging van bijvoorbeeld ganzen en het plaatsen van afschrikmiddelen.

Het rapport heeft een logische structuur aan de hand van onderstaande opbouw:

Hoofdstuk 1: Activiteiten van de WBE over de afgelopen jaren

Hoofdstuk 2: Overzicht van de 6 wildsoorten

Hoofdstuk 3: Overzicht van de reeën populaties binnen de WBE

Hoofdstuk 4: Overzicht van het roofwild binnen de WBE

Hoofdstuk 5: Overzicht van de ganzen populaties in de WBE

Hoofdstuk 6: Overzicht van de wildschades in de WBE

Hoofdstuk 7: Overzicht van diverse activiteiten georganiseerd door de WBE

Hoofdstuk 8: Actuele bezetting van de commissies binnen de WBE

1 ACTIVITEITEN WBE GENDRINGEN-BERGH

In de afgelopen elf jaren zijn er door de WBE een groot aantal bijzondere activiteiten en workshops uitgevoerd en deze zijn in dit hoofdstuk geaggregeerd op jaartal.

2012:

- Uitgeroepen tot beste WBE van Nederland door de KNJV met een wild wisseltrofee.

2013:

- Het geven van interactieve cursussen voor het gebruik van het FRS-systeem bij het Almende college, locatie De Wesenthorst in Ulft.
- Uitleg ontheffingen in het FRS door Laura Schauwen.

2014:

- Jachthoornblaasgroep bestaat 10 jaar en heeft de Herman Arentsen wisseltrofee gewonnen.
- Het geven van interactieve cursussen voor het gebruik van het FRS-systeem.
- Organiseren van een uitgebreide cursus kogelschieten bij Jaspers met een opkomst van 40 leden.
- Brons tocht Edelherten bij Natuurcentrum Ginkelse Heide te Ede (48 personen)
- Bezoek Biotoop Wildpark Anholter Schweiz, deelname 55 personen waaronder 16 kinderen.

2015:

- Staatsbosbeheer (SBB) heeft het onderhoud van de kleine landschapselementen in eigen beheer genomen.
- Voorlichting Nieuwe Wet Natuur en Reewild.

2016:

- Akkerrandenbeheer (inzaaien akkerranden met meerjarig bloemenmengsel).
- VVD Statenfractie Gelderland brengt een bezoek aan de WBE Gendringen-Bergh.
- Viering 30 jarig bestaan van de WBE Gendringen-Bergh met een prachtige verloting.
- Voorlichting invoering Nieuwe Wet Natuur. Verplichtingen voor jachthouders m.b.t. registratie van het afschot in het Fauna registratie Systeem (FRS) en de deelname aan tellingen.
- Op verzoek van de Gemeente Oude IJsselstreek de verjaging van roeken in het Kernspark te Gendringen en op Oversluis in Ulft op ons genomen. Dit was een vijf jarige ontheffing. In 2020 zijn we
- met deze activiteit op de twee locaties gestopt.

2017:

- Organisatie Nederlands Kampioenschap Jachthoornblazen in het Openluchttheater Engbergen.

2018:

- Organisatie cursus Kundigen Person (Duitse cursus voor Wild hygiëne), aantal deelnemers 60.
- Organisatie vrijwilligersavond voor bestuur en alle leden die actief zijn binnen de WBE.
- Wijziging Statuten en huishoudelijk Reglement van de WBE.
- Invoering AVG binnen de WBE (privacy document voor bestuur- en commissieleden).

2019:

- Organisatie vrijwilligersavond voor bestuur en alle leden die actief zijn binnen de WBE.
- Voorlichting ziekte van Lyme tijdens de Algemene Ledenvergadering.

2020:

- Veel activiteiten hebben geen doorgang kunnen vinden in verband met Corona.

2021:

- Viering 35 jarig bestaan van de WBE Gendringen-Bergh met een prachtige verloting, dit keer in het teken van de kleinwildjacht.

2022:

- Organisatie vrijwilligersavond voor bestuur en alle leden die actief zijn binnen de WBE.
- Gastspreker Bjorn van Veen – Thema meute- en bouwjacht

Buiten deze activiteiten om organiseert de WBE ook een aantal terugkerende jaarlijkse activiteiten:

- Nationale schoonmaak dag in samenwerking met de WBE Wisch en de Gemeente Oude IJsselstreek.
- Kleiduvenschieten bij Camping Slootermeer.
- Organisatie St. Hubertusviering in Megchelen.
- Organisatie kogelschieten in Xanten (Duitsland) in het schietkino.
- Wilddiner voor de leden van de WBE.
- Organisatie duiven- en kraaiendag (bestrijding wildschade).
- Groenproject, aanplanten van heester, bomen en hoogstamfruitbomen voor behoud en uitbreiding voedsel en schuilgelegenheden voor wild, vogels en insecten.
- Organisatie wildtellingen (o.a. reewild, warmtebeeldtelling hazen, overzomerende ganzen, roekenbroedlocaties (nesten) en de voorjaarsstelling klein wild ect).
- Deelname aan diverse fairs voor educatieve doeleinden.
- Jachthoornblaasgroep verzorgd optredens bij diverse gelegenheden.
- Ondersteuning leden bij de aanvraag van de jachtake.
- Via de WBE het verhuren van gronden van externe organisaties aan onze leden.

De Hubertusviering te Megchelen

2 DE 6 WILDSOORTEN

Volgens de wet zijn er 6 wildsoorten te onderscheiden en onder de jagers beter bekend zijn onder de term *jachtwild*. Deze 6 zijn: het haas, het konijn, de houtduif, de fazant, de wilde eend en de patrijs. Door een notitie op de rode lijst van bedreigde diersoorten is de Patrijs niet meer bejaagbaar in Nederland, maar wordt deze wel geteld. Ook tijdens het schrijven van dit document is het haas en het konijn toegevoegd aan de rode lijst. De jacht op het haas is gesloten in de provincie Utrecht, Groningen en Limburg en landelijk is de jacht gesloten op het konijn. In de onderstaande paragrafen van hoofdstuk 2 zijn de tel- en afschotgegevens grafisch weergegeven van de afgelopen elf jaar en hebben we het jachtwild beknopt omschreven.

2.1 HET HAAS

Uiterlijk

Hazen onderscheiden zich van konijnen door rood- en grijsbruine vacht, lange oren (lepels) met zwarte punten en witte ondervacht, waar die bij konijnen grijs is. Bovendien zijn volwassen hazen beduidend groter (50-65 cm) en zwaarder (2,5-6 kg).

Biotoop en leefgebied

Hazen leven het liefst in open gras- en akkerland, met een voorkeur voor kleinschalige landbouwgebieden met afwisselende gewassen. Bosranden, wallen, ruigtes en heggen worden vooral in de winter als rustplaats gekozen. Hun legers worden ook in hoger gras of tussen de kluiten van een geploegde akker gemaakt. Optimale biotopen bevinden zich op de kleigronden in laag Nederland en in het rivierengebied. Hier kunnen dichtheden oplopen tot wel 40 hazen per 100 hectare. Maar hazen komen ook voor in bosgebieden en heidegebieden. De dichtheden liggen hier vrij laag en bedragen soms maar enkele hazen per 100 ha.

Leefwijze en gedrag

Het haas is overwegend in de nacht en vooravond actief; in het voorjaar en zomer ook in de schemering en overdag. Hij leeft solitair en is sterk plaatsgebonden. Overdag verblijven hazen vaak in een leger, een vaste ondiepe verblijfplek in de vegetatie of beschutting. In de paartijd groeperen hazen zich.

Voortplanting

De paartijd (rammeltijd) loopt van december tot augustus. Na de dekking bedraagt de draagtijd 41 tot 44 dagen. Jonge haasjes worden als nestvlinder geboren. De eerste twee weken worden ze uitsluitend gezoogd, daarna eten ze ook vast voedsel. Na circa 4 weken zijn ze zelfstandig en soms kunnen ze na 6 maanden al drachtig worden, hetgeen een uitzondering is. Per jaar zijn er ongeveer 3-4 worpen met per worp 1-5 jongen. Gemiddeld worden er 11 jongen per jaar geboren. De gemiddelde leeftijd van hazen is ongeveer 3 jaar, maar er zijn hazen van 10 jaar en ouder bekend. De grootste sterfte treedt op in het eerste jaar. Koude en natte periode zijn voor jonge hazen vaak erg ongunstig.

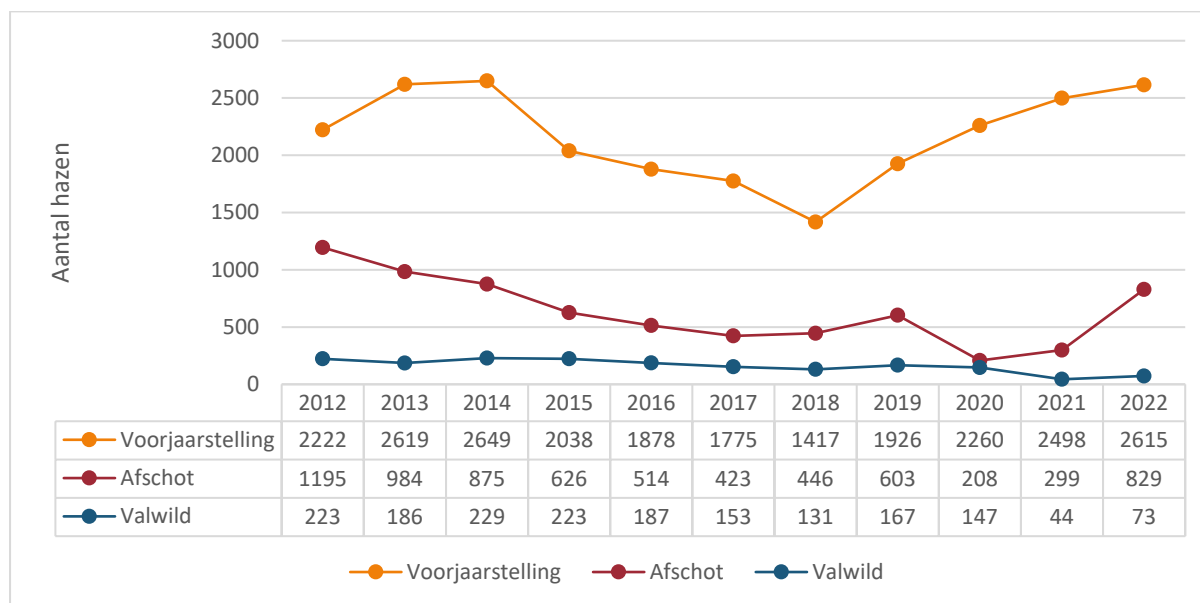
Voedsel

Hazen eten vooral grassen, kruiden en akkerbouwproducten. Bij hoge sneeuw of strenge vorst eten ze ook knoppen en loten van struiken en schors. Maar ook landbouwgewassen worden gegeten. Bekende voorbeelden daarvan zijn koolgewassen in de vollegrondstuinbouw.

Literatuur: www.jagersvereniging.nl

In de onderstaande lijndiagram zien we vanaf het jaar 2013 een daling met de voorjaartelling in de hazenstand. Gelijk zien we afschot vanaf dit zelfde jaar ook dalen. Een jager heeft de verantwoordelijkheid en verplichting om te zorgen voor een gezonde wildstand in zijn veld en zal ook niet meer “oogsten” dan verantwoord is. Gelukkig is er vanaf 2018 weer een stijgende trend te zien in de hazenstand.

Figuur 1: Jaarlijkse telling, afschot en valwild registratie van het haas (WBE Gendringen-Bergh)

2.2 WARMTEBEELDTELLING VAN HET HAAS

Er hebben echter de laatste decennia vele veranderingen plaatsgevonden in de natuur. Zo is het landschap erg veranderd door onder andere landbouwgebruik. Daarnaast heeft dit er ook voor gezorgd dat landschappen meer gefragmenteerd zijn geworden. Naast een verandering in het landschap zelf is er steeds meer menselijke activiteit in de natuurgebieden. De aanwezigheid van mensen zorgt dat dieren meer nachttactief worden. Om deze reden zijn we met ingang van 2022 ook gestart met de warmtebeeldtelling als trendtelling. Een trendtelling geeft aan hoe een soort zich ontwikkelt maar geeft geen absolute getallen. Deze telling wordt altijd uitgevoerd volgens hetzelfde protocol. Dit is belangrijk zodat alle tellingen betrouwbaar zijn en met elkaar vergeleken kunnen worden.

Het doel van deze warmtebeeldtelling is om een beter beeld te krijgen tussen een nacht- en dagtelling. In januari 2022 hebben 688 hazen geteld in oktober 795 hazen en januari 2023 767 hazen.

2.3 HET KONIJN

Uiterlijk

Kop-romp 35-45 cm. Gewicht 1,2-2,5 kg

Biotoop

Konijnen hebben een voorkeur voor droge, zandige gebieden en halfopen landschappen. Ze komen nauwelijks voor in open grasland en mijden vochtige terreinen of zware klei, waarin ze geen holen kunnen graven.

Leefwijze en gedrag

Konijnen zijn overwegend in de scherm en nacht actief. Een hol of burcht wordt door één familie van maximaal tien leden bewoond. Binnen deze familie bestaat een onderlinge rangorde. Meestal is er een dominant paar met enkele ondergeschikte rammelaars en moertjes. Dit zijn meestal de nakomelingen van dat paar.

Voortplanting

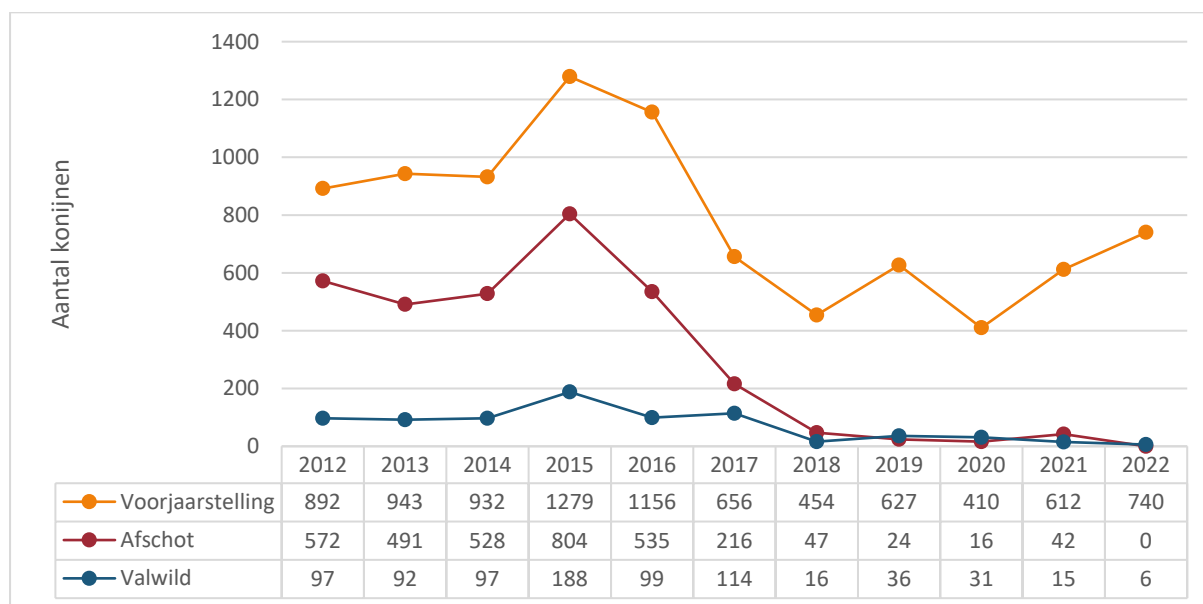
De paartijd is januari tot augustus. Waarbij de draagtijd 28-30 dagen is. Per jaar heeft het konijn 2-3 worpen (nesten) per jaar. Per worp worden er 1-9 lampreien geboren.

Voedsel

Het voedsel van konijnen bestaat uit allerlei grassen, kruiden, loten van jonge struiken en boompjes en bast. Ruwbladige en zure plantensoorten en hoog gras worden gemedend.

Literatuur: www.jagersvereniging.nl

Vanaf 2016 is er een sterk dalende lijn te zien in de konijnenstand. Helaas heeft de konijnenstand veel te lijden onder 2 beruchte konijnenziektes, Myxomatose en RHD. Myxomatose is een ernstige ziekte dat wordt verspreid door muggen, konijnenvlooien en onderlinge besmetting via contact, urine of andere virus-houdende lichaamsvloeistoffen. RHD (Rabbit Haemorrhagic Disease) is een zeer beruchte virusinfectie onder konijnen. Het is ook wel bekend onder de naam VHS of VHD (Viraal Haemorrhagische Diarree). De ziekte dankt deze namen aan het feit dat deze wordt veroorzaakt door een virus dat sterfte veroorzaakt ten gevolge van inwendige bloedingen en leveraantasting.

Figuur 2: Jaarlijkse telling, afschot en valwild registratie van het konijn (WBE Gendringen-Bergh)

2.4 DE HOUTDUIF

Uiterlijk

Houtduiven zijn onze grootste duiven en hebben een grijsblauw uiterlijk met een witte halsvlek. Opvallend is ook de witte band op de vleugels. Hierdoor zijn ze goed te onderscheiden van holenduiven en stadsduiven waar dit wit ontbreekt. Opvliegende houtduiven laten een luid klapperend geluid van de vleugels horen.

Lengte: 40-42 cm

Spanwijdte: 68-77 cm

Gewicht: 480-550 g. Mannetjes zijn iets zwaarder dan vrouwtjes

Biotoop

Houtduiven leven in agrarische gebieden, gemengde bossen, stadsparken en in grote tuinen in vrijwel geheel Europa.

Leefwijze en gedrag

Houtduiven zijn overdag actief. Ze vormen koppeltjes die een jaar blijven bestaan. In de winter zwerven ze in grote vluchten rond. Tegen de avond ontstaat een zogenaamde slaaptrek in de richting van de roestplaatsen, waar ze in grote aantallen overnachten. Soms zijn dat duizenden vogels.

Voortplanting

Aantal legsels: 1-2, in warme jaren zijn meerdere legsels mogelijk.

Aantal eieren: 2 witte eieren

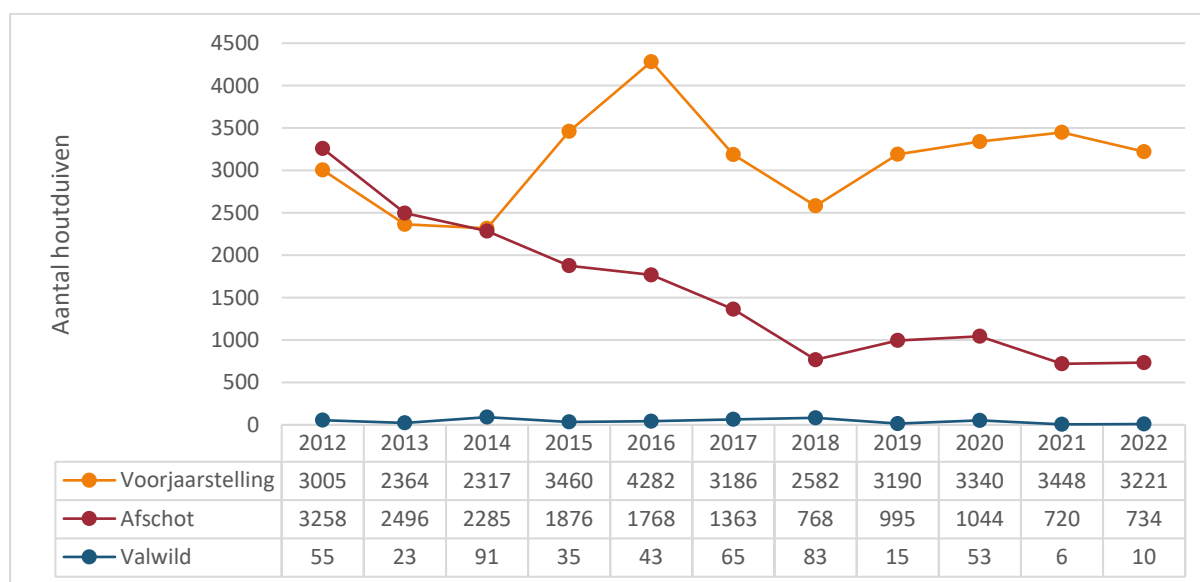
Broedduur: 17 dagen

Het nest van een duif is een wat armzalig bouwsel van wat takjes, maar houdt wonderwel vaak stand ook bij flinke wind.

Voedsel

Houtduiven eten zaden, graan, scheuten, bladeren, eikels en allerlei bessen. Ze kunnen op land- en tuinbouwgewassen grote schade aanrichten (erwten, graan, koolplanten). Houtduiven maken voedselvluchten die wel meer dan een kilometer van hun nest kunnen liggen.

Literatuur: www.jagersvereniging.nl

Figuur 3: Jaarlijkse telling, afschot en valwild registratie van de houtduif (WBE Gendringen-Bergh)

2.5 DE FAZANT

Uiterlijk

Fazanten zijn hoenderachtigen, geïntroduceerd in west Europa door de Romeinen aan het begin van onze jaartelling. De mannetjes zijn kleurrijk en de vrouwtjes hebben een lichtbruine schutkleur en vallen daardoor tijdens het broeden nauwelijks op. Er zijn hanen met een zwarte hals met een witte halsring. Aan de achterzijde van de kop heeft de haan twee pluimen en aan zijn poten sporen. Bij jonge

hanen zijn deze klein, bij oudere hanen groot. De hanen hebben een lengte van 80 cm, inclusief een tot 45 cm lange, uit achttien pennen bestaande staart. De hen is met 60 cm een stuk kleineren waarvan een staart van ca 25 cm. De fazant heeft korte ronde vleugels van ongeveer 25 cm. Het gewicht van een haan bedraagt gemiddeld 1400 en van een hen 1200 gram.

Biotoop

Fazanten komen in de meest uiteenlopende gebieden voor, maar hebben een voorkeur voor een vochtige biotoop van ruigte met open land en de nodige structuurvariatie. Slootkanten en greppels, rietkragen, gronddepots, houtwallen en singels met voldoende dekking zijn favoriet. De fazant komt ook voor in bosgebieden echter aan een parklandschap met veel struweel geeft de fazant zijn voorkeur. Op begroeide akkers in het agrarische gebied doet de fazant het goed.

Leefwijze en gedrag

Fazanten zijn overdag actief. Roesten (slapen) doen fazanten in groepen, het liefst in bomen of struiken en als die er niet zijn, op een beschutte plek op de grond. De fazant is een echte loopvogel die grote afstanden kan afleggen op zoek naar voedsel. Rent liever naar de dekking dan dat hij opvliegt. Besluit een fazant om toch te gaan vliegen dan kan hij dit verbazend goed. Fazanten leven meestal in groepen. In de winter zijn dat groepen van drie of vier hanen met meerdere hennen. Iedere haan heeft tijdens de paartijd een eigen baltsplaats, waarop zich meestal enige hennen bevinden. Rivalen worden dan niet geduld. In het veld is de aanwezigheid van fazanten al snel duidelijk door de schorre kreet van de hanen waarmee het territorium wordt aangegeven.

Voortplanting

De fazanthaan bakent in het voorjaar zijn territorium af. Weersafhankelijk begint de balts al in februari of maart. Afhankelijk van de populatiegrootte heeft de fazantenhaan 2 à 3 hennen om zich heen. De hen maakt, als grondbroeder, haar nest in hoog gras of ruige begroeiing, waarin ze 8 tot 12 olijfgroene eieren legt. Fazanten kuikens zijn nestvlieders en eten de eerste twee weken voornamelijk insecten. Tijdens de kuikenperiode is langdurig regenachtig weer, slecht voor de overlevingskans.

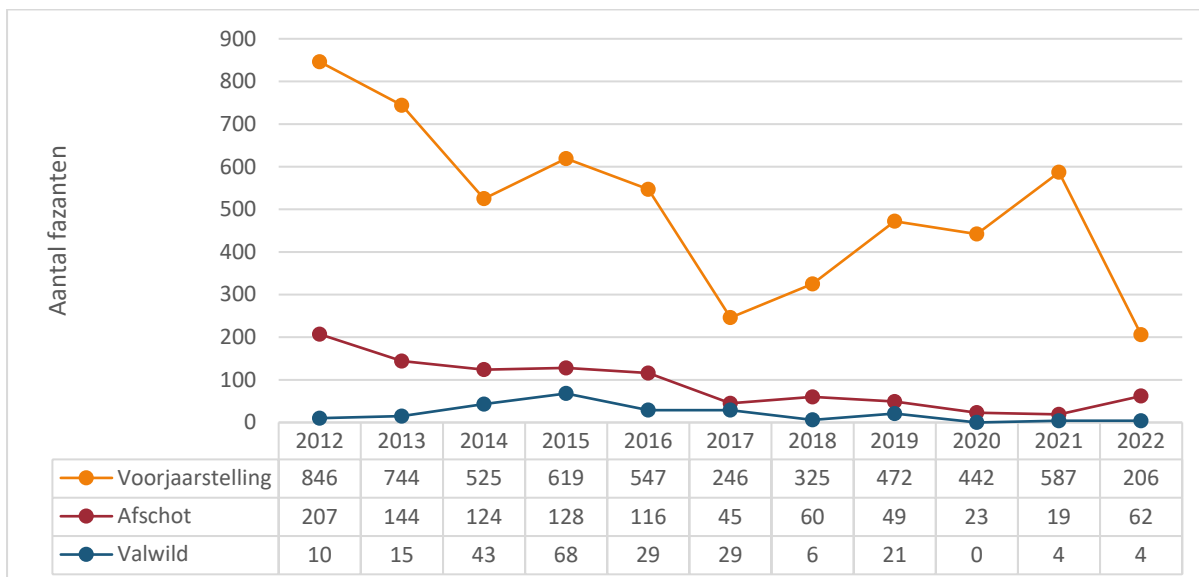
Voedsel

Het voedsel van fazanten bestaat uit allerlei planten, zaden, bessen, wormen, slakken, kikkers, hagedissen en insecten. Ook oogstresten als granen zijn favoriet. De winter en het vroege voorjaar zijn een bottleneck in de voedselvoorziening. De fazantenkuikens foerageren de eerste weken op insecten. Voor de landbouw kan hij enigszins schadelijk zijn door het opnemen van zaaizaden en het aanpikken van gewassen bv in de bollenteelt. In tijden van droogte kan aan sappige kiemplanten veel schade worden aangericht.

Literatuur: www.jagersvereniging.nl

Bovenste afbeelding is een fazanthaan (mannelijk) en de onderste is een fazanthen (vrouwelijk)

Figuur 4: Jaarlijkse telling, afschot en valwild registratie van de fazant (WBE Gendringen-Bergh)

Vanaf 2010 is ook bij de fazant een dalende lijn te zien tot en met 2017. Vanaf 2018 is er langzaam weer een stijgende lijn. Zoals ook hierboven aan gegeven heeft de fazant een gevarieerd dieet wat veelal terug te vinden in bijvoorbeeld akkerranden. Deze akkerranden stimuleren de algehele biodiversiteit en dus niet alleen voor de fazant. Ook zorgen akkerranden voor een mooie afwisseling in het landschap. Ze zijn een belangrijke aanvulling op de biodiversiteit in het agrarisch gebied. De bloeiende kruiden in deze randen zijn een belangrijke voedselbron voor insecten en de zaden van akkerkruiden zijn van bijzonder belang voor vogels als de patrijs, kwartel, veldleeuwerik, gele kwikstaart en geelgors. Naast voedselbron zijn (akker)randen van grote waarde als dekking en foerageergebied voor zoogdieren en vogels. Bloeiende akkerranden vergroten ook de 'functionele agrobiodiversiteit'. Door een veelheid van soorten uit verschillende plantenfamilies zijn akkerranden ook van een belangrijke betekenis voor (honing)bijen en allerlei insecten.

Een ingezaaide akkerrand

2.6 DE WILDE EEND

Uiterlijk

De wilde eend is een middelgrote zwemeend waarvan de mannetjes goed herkenbaar zijn. Ze hebben een glanzend groene kop en witte halsring, bruine borst en grijze romp. Kenmerkend is ook de dubbel gekrulde staartveren. De vrouwtjes hebben een bruine schutkleur. In de ruitijd hebben mannetjes ook een bruin verenkleed (eclipskleed). Zowel mannetjes als vrouwtjes hebben een duidelijke blauwe spiegel.

- Lengte: 50-60 cm
- Vleugellengte 28 cm.
- Gewicht tussen 1 en 1,5 kg.

Biotoop

Wilde eenden komen in en buiten het broedseizoen in uiteenlopende biotopen waar water is, tot diep in de stad. Ze hebben een voorkeur voor rustige, begroeide waterpartijen, sloten, oevers van plassen en nestelen ook bij rivieren.

Leefwijze en gedrag

Het gedrag tussen stadseenden en 'buiteneenden' verschilt sterk. In de stad zijn ze erg tam en aangepast aan de stedelijke omgeving. In het buitengebied komen wilde eenden in veel lagere dichtheden voor. Het gedrag is ook minder tam. Wilde

eenden vormen in de winter en het voorjaar paartjes. Daarbuiten is de binding afwezig. In de herfst vormen wilde eenden groepen van soms meer dan 1000 dieren op grote wateroppervlakten, van waaruit ze zich 's avonds verspreiden om voedsel te zoeken.

Wilde eenden eten en rusten overdag en foerageren 's nachts onder andere op landbouwgronden. In de ochtend vliegen ze weer terug naar hun dagverblijven op en bij meren, plassen, poelen en sloten. Tijdens de ruiperiode vanaf eind juni kunnen zij enige tijd niet vliegen en zijn dan bijzonder kwetsbaar. Ze verschuilen zich dan op beschutte plekken in en rond water, moerassen ed.

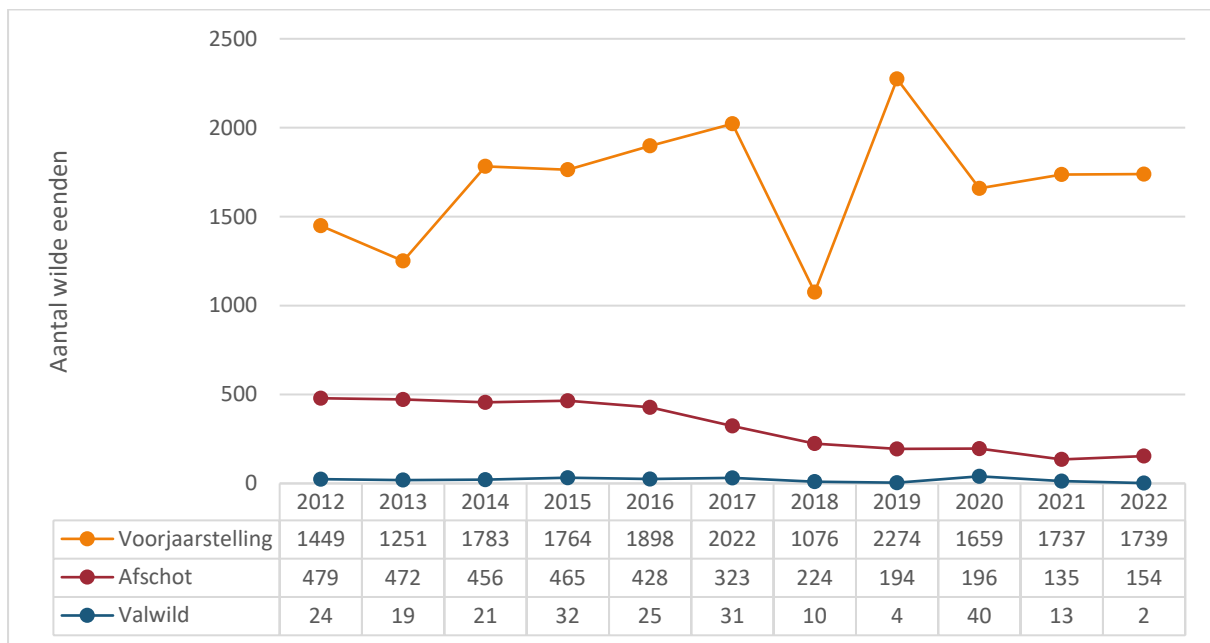
Voortplanting

Paartijd: In de wintermaanden worden paartjes gevormd. De broedtijd loopt van maart tot juni en bij verstoring van het legsel kan er een nieuw nest worden gemaakt. In stedelijke gebieden worden soms nog tot laat in het najaar eendjes met pullen gezien. Deze late jongen overleven nauwelijks. Gewoonlijk is er 1 broedsel per jaar. Het aantal eieren bedraagt maximaal 7-11. Ze zijn groen- of geelachtige van kleur. De broedduur bedraagt: 24-28 dagen.

Voedsel

Het voedsel van de wilde eend bestaat voornamelijk uit plantendelen, zoals waterplanten, gras, eendenkroos, knolletjes van aardappelen, eikels, peulvruchten en granen. Insecten, visjes en kreeften kunnen ook deel uitmaken van hun menu. Dit voedsel verzamelen ze zowel grazend, pikkend of grondelend in het water.

Literatuur: www.jagersvereniging.nl

Figuur 5: Jaarlijkse telling, afschot en valwild registratie van de wilde eend (WBE Gendringen-Bergh)

2.7 DE PATRIJS

Uiterlijk

De patrijs is een kleine gedrongen hoender met een lengte van 30 cm en een vleugellengte van 15 cm. Het gewicht bedraagt 300-400 gram en er is geen groot verschil tussen het vrouwtje (hen) en de mannetjes (haantjes).

Biotoop

De patrijs leeft in halfopen tot open landbouwgebieden, zoals bouwland, steppen, heiden, veenland en duinen.

Leefwijze

Patrijzen zijn overdag en in de schemering actief, maar dan wel met tussenpozen van een kwartier tot een half uur. Ze slapen dicht tegen elkaar aangedrukt op veilige plaatsen op de grond. In de winterperiode leven ze in groepen (kluchten) die in het voorjaar weer uit elkaar vallen wanneer de territoria weer worden bezet. Patrijzen zijn monogaam en een huwelijk duurt levenslang.

Voortplanting

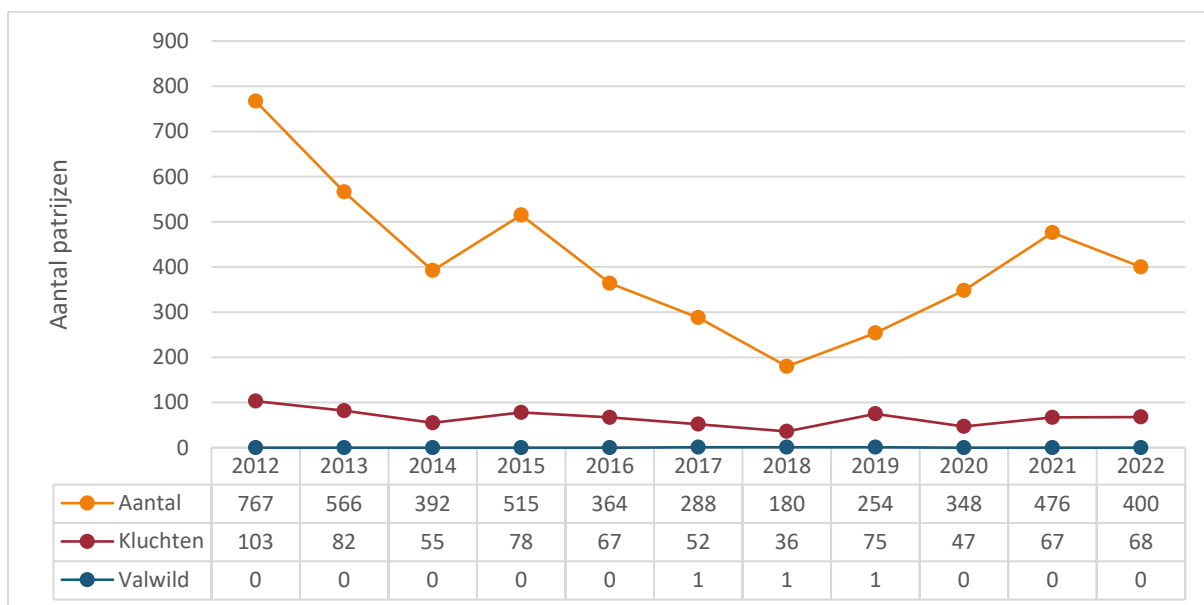
Paartijd: februari-maart. Broedtijd in de maanden april tot en met juni. Aantal legsels is 1 per jaar. Aantal eieren per legsel 8 tot 15 stuks. Broedduur 23 tot 25 dagen.

Voedsel

De eerste drie weken eten de patrijzenkuikens alleen maar dierlijk voedsel, daarna gaan ze geleidelijk over op plantaardig voedsel zoals zachte, groene plantendelen. Verder bestaat hun menu uit zaden, bessen, wormen, slakken en allerlei insecten.

Literatuur: www.jagersvereniging.nl

Helaas zien we ook bij de patrijs een sterk dalende lijn. Het zal dan nu ook niet onbekend klinken dat ook patrijzen net als de fazant belang hebben bij akkerranden. En hopelijk kunnen we de stijgende lijn vanaf 2018 door de stimulatie van deze belangrijke akkerranden hierdoor voortzetten.

Figuur 6: Jaarlijkse telling en registratie van de patrijzen stand (WBE Gendringen-Bergh)

Patrijzen in de sneeuw op een maisstoppel

3 HET REE

Uiterlijk

Schouderhoogte 60-75 cm

Gewicht 15-30 kg

Biotoop

Reeën hebben een voorkeur voor bebost gebied, afgewisseld met akkers en weilanden. Vooral kleinschalige landschappen op de zandgronden kunnen hoge dichtheden herbergen omdat er veel dekking en voedsel is. Daarnaast is er in open landschappen in laag-Nederland sprake van zogenaamde veldreeën. Dit zijn reeën die hun leefgebied hebben in poldergebieden en veenweidegebieden.

Leefwijze

Reeën leven in het voorjaar en de zomer, met uitzondering van de geit en haar kalveren, min of meer solitair, maar in de wintermaanden verzamelen ze zich in sociale groepen (sprongen) van geiten, bokken en jonge dieren. In de voortplantingstijd vallen sprongen weer uiteen. Het zijn vooral schemerdieren die foerageren in wei- en akkerland. Overdag rusten en herkauwen ze in de dekking.

Voortplanting

Bronst: juli en augustus

Draagtijd: 40 weken

Aantal worpen: 1 per jaar

Worpgrootte: 1-2 kalveren

Voedsel

Het dieet van reeën bestaat uit kruiden, grassen, knoppen en loten van struiken en bomen, bladeren, paddenstoelen, maar ook landbouwgewassen zoals bieten en aardappelen. In de winter eten ze ook droog gras, klimop, knoppen en eenjarige twijgen van zowel loof- als naaldbomen.

Voorkomen

Reewild komt in alle provincies van Nederland voor. In de beste biotopen kunnen reeën hoge dichtheden bereiken, tot wel 20 stuks per 100 hectare. Meestal ligt dit aantal lager.

Bejaging

Afschot van reeën vindt plaats uit oogpunt van verkeersveiligheid, het voorkomen van schade aan de landbouw alsmede schade aan de soort zelf (dierenwelzijn). Met de toename van de aantallen is in de loop, der jaren ook het afschot toegenomen.

Literatuur: www.jagersvereniging.nl

Het ree behoort volgens de wet tot de categorie grofwild naast het edelhert, het damhert, de moeflon en het wild zwijn. Dit hoofdstuk geeft een grafisch overzicht van de jaarlijkse tellingen, afschotgegevens, verkeersongevallen en de maaiverliezen die sinds 2010 in het FRS-systeem worden bijgehouden.

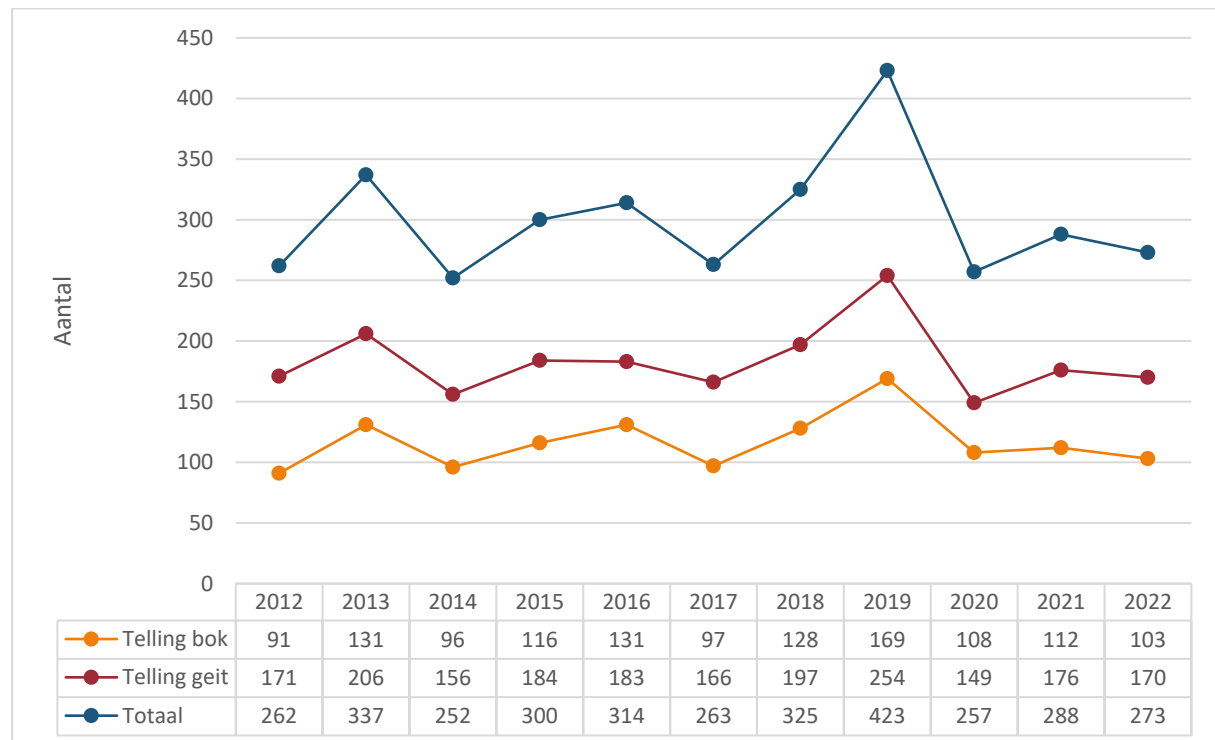
Reegeit (vrouwelijk)

Reebok (mannelijk)

3.1 REEWILD TELLING

In ieder voorjaar vind er een reewildtelling plaats. In de gehele WBE wordt er door de jachthouder in zijn of haar jachtveld op het zelfde moment geteld. Dit om een dubbele telling te voorkomen.

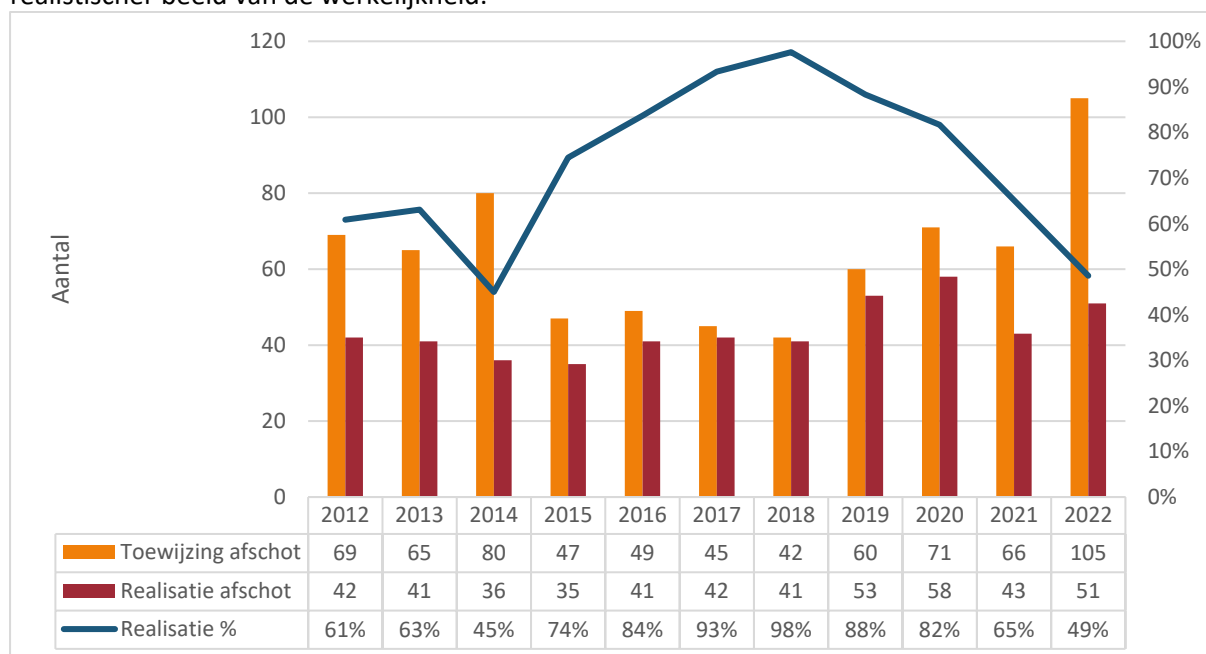
Figuur 7: Reewildtelling WBE Gendringen-Bergh vanaf 2010

Een jonge reebok in het grasveld

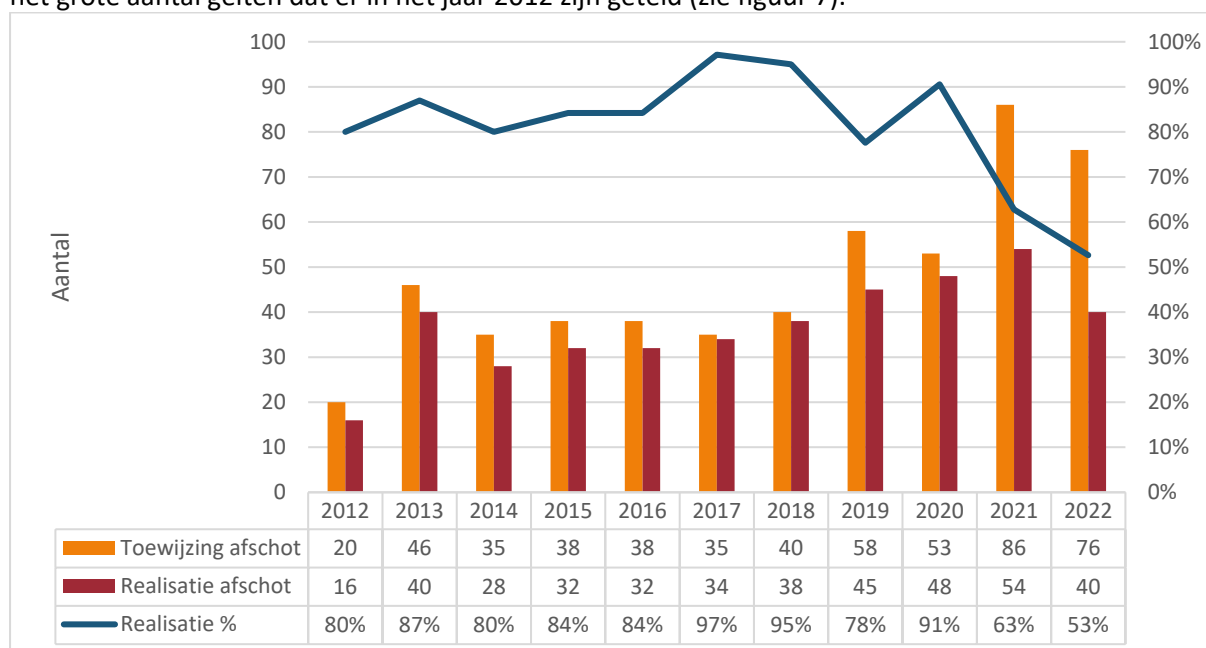
3.2 AFSCHOT REALISATIE IN DE WBE GENDRINGEN-BERGH

Vanaf 2015 is er voor de telling en het afschot van geiten en bokken een andere tel-methodiek gehanteerd. Er is een trendanalyse gemaakt op basis van de voorgaande jaren. Dit heeft er uiteindelijk toe geleid dat er een lager aantal geiten is toegewezen en daarmee het uiteindelijke afschot percentage hoger uitvalt. In figuur 8 is grafisch te zien dat er in de afschotrealisatie de laatste jaren een dalende lijn is ingetreden. Met deze nieuwe methodiek geeft het *realisatie percentage* een realistischer beeld van de werkelijkheid.

Figuur 8: Toewijzing en afschot realisatie reegeiten WBE Gendringen-Bergh

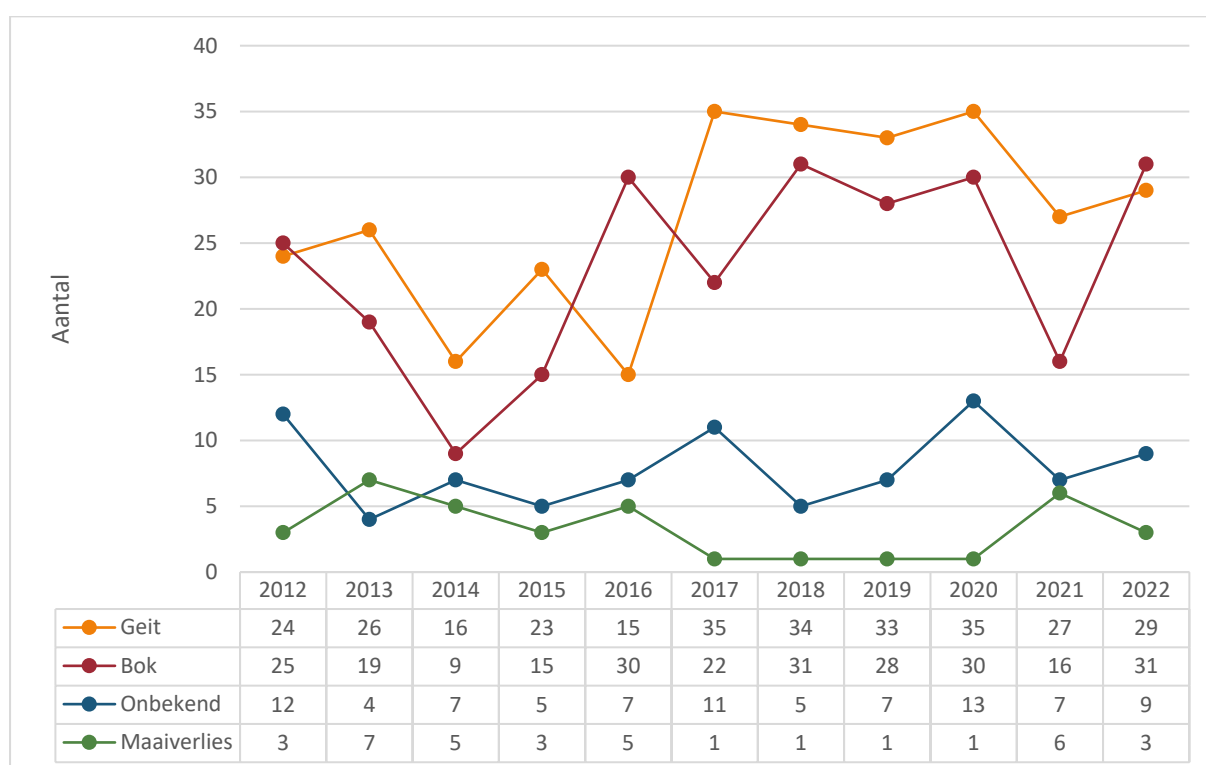
De dip in figuur 9 is te verklaren doordat er in 2012, 20 bokken zijn toegewezen voor afschot en er een afschot van 16 stuks is gerealiseerd. Hiermee is 80% van het toegewezen afschot gerealiseerd. Het lage aantal reebokken ten opzichte van geiten heeft te maken met de verdeling van het afschot tussen bokken en geiten in 2012. De verdeelsleutel was 75% geit (69) en 25% bok (20). Dit is te verklaren door het grote aantal geiten dat er in het jaar 2012 zijn geteld (zie figuur 7).

Figuur 9: Toewijzing en afschot realisatie reebokken WBE Gendringen-Bergh

3.3 REEWILD ONGEVALLEN

Door de steeds drukker wordende wegennetwerk steeg het aantal ongevallen fors. Vanaf dat jaar zijn er door de WBE Gendringen-Bergh diverse acties ondernomen om dit aantal terug te brengen. Een voorbeeld hiervan zijn het plaatsen van reewildspiegels langs diverse *hotspots* zoals de Peeskesweg in Beek (Montferland) en de Berghseweg in Varselder. Hierdoor is een dalende lijn te zien in het aantal ongevallen. Inzet en medewerking van jachthouders, gemeente en andere betrokken instanties hebben voor deze positieve resultaten gezorgd. Wanneer erbij een aanrijding reewild is betrokken, maar niet op de plaats van het ongeval ligt en nazoek geen resultaat oplevert, wordt het valwild opgegeven als *onbekend*. Tot slot worden sinds 2012 de maaiverliezen in het FRS-systeem bijgehouden. Hierin kunnen jachthouders actief in optreden door preventief maatregelen te treffen in de jachtvelden wanneer de geit haar jong aflegt in hoog gras. Dit kan gedaan worden door vlak voordat de boer het gras gaat maaien het gras “uit te kammen”. Zelf is het al mogelijk om met een drone voorzien van een warmtebeeldcamera de reekalveren te zoeken. De vervolg stap is om in het veld bijvoorbeeld plastic zakken op te hangen zodat de reegeit argwaan krijgt en op dat moment geen kalveren aflegt.

Figuur 10: Aanrijdingen en ongevallen reewild

De ree wildspiegels zijn goed te herkennen en verminderen aanrijdingen met reewild. Ze moeten wel eerst geplaatst worden

4 SCHADELIJK WILD EN ROOFWILD

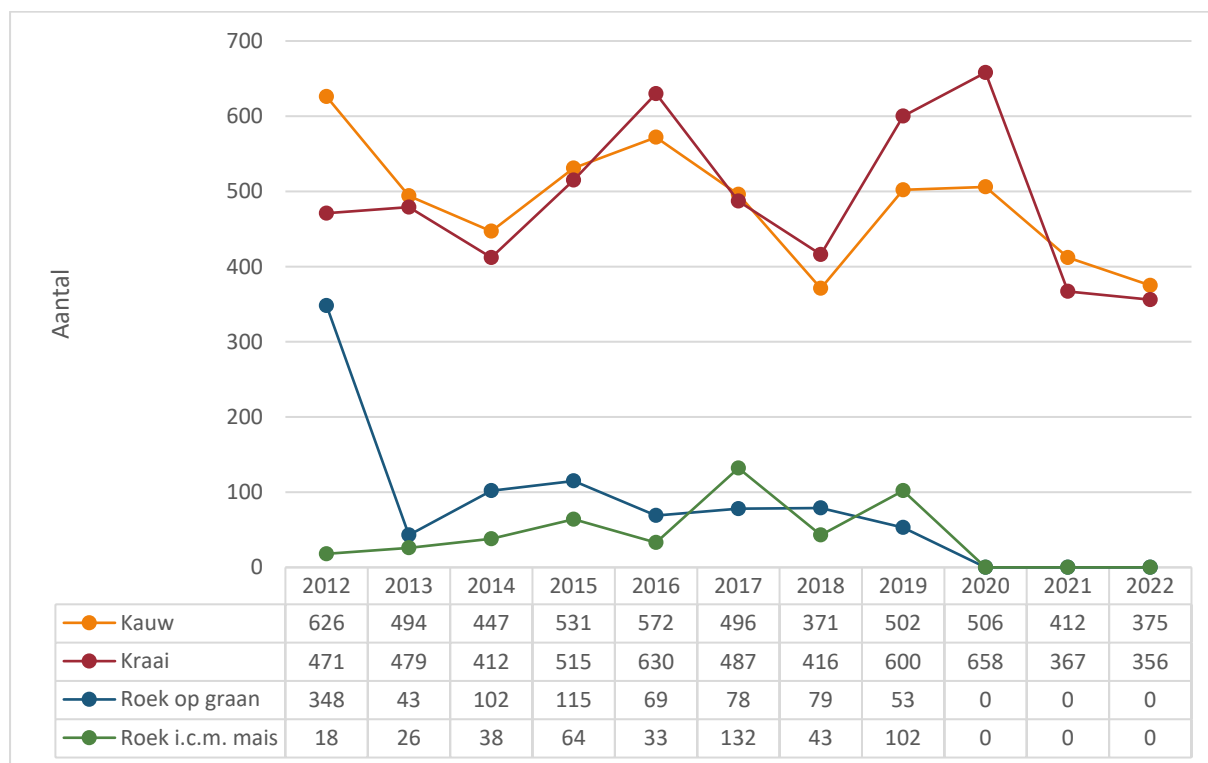
Het konijn, de houtduif, vos, canadese gans, kraai en kauw vallen onder schadelijk wild en staan op de landelijke vrijstellingslijst en mogen het hele jaar gedood worden, indien er binnen het werkgebied van de WBE op tenminste één perceel schade is of dreigt in het huidige of het komende jaar aan landbouw en/of fauna. Voor de roek is een aparte ontheffing nodig. De vos en de marterachtigen staan ook wel beter bekend als roofwild. De WBE organiseert jaarlijks haar kraaien- en duivendag. Tijdens deze dagen wordt er extra aandacht besteed aan het bejagen van schadelijk wild om hiermee de landbouw- en faunaschade terug te dringen. Deze gegevens zijn verzameld en in de onderstaande paragrafen grafisch weergegeven. De gegevens van de kraaiendag en duivendag zijn te vinden in hoofdstuk 7.

Nu de jacht op het konijn gesloten is, is het wel toegestaan om in geval van schade het konijn buiten het jachtseizoen te bejagen.

4.1 AFSCHOT KAUW, KRAAI EN DE ROEK

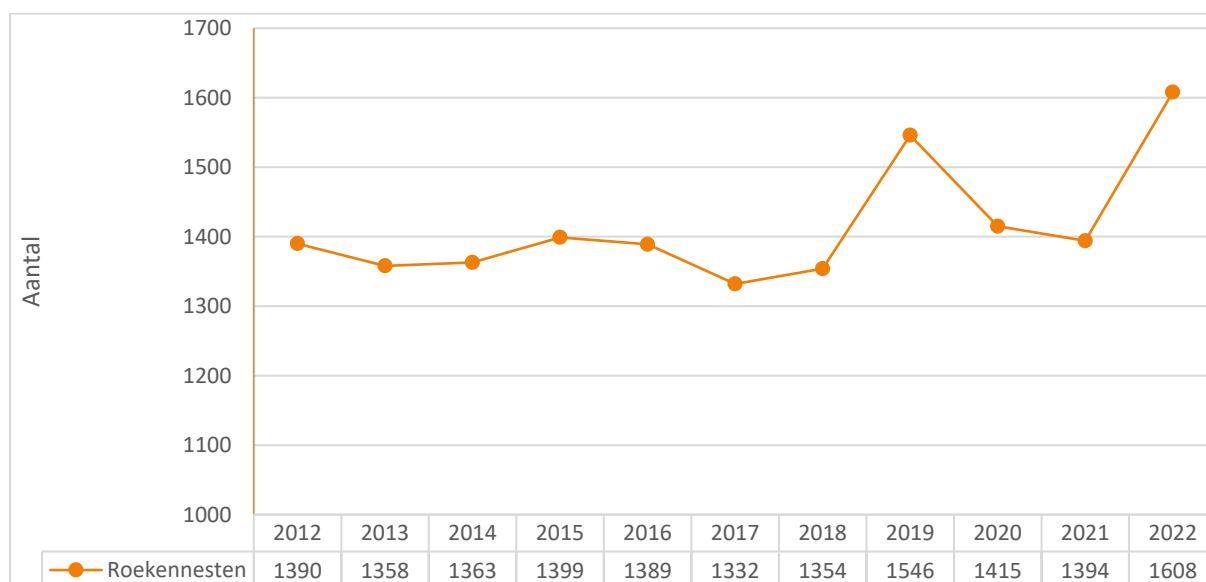
De kraai en kauw zijn vrij bejaagbaar binnen de WBE Gendringen-Bergh. De roeken zijn uitsluitend bejaagbaar op ontheffing. Vanaf het jaar 2020 is de ontheffing niet meer afgegeven. Deze ontheffing staat beter bekend als *Roek in combinatie met mais of graan*. Deze zijn gescheiden van elkaar weergegeven. In figuur 11 is te zien dat het afschot van de kraai terugloopt en dat het afschot van kauwtjes over de jaren redelijk stabiel blijft.

Figuur 11: Overzicht afschot kauw, kraai en roek

4.2 ROEKENNESTEN

De roeken lijken erg op de zwarte kraai en raaf, echter het grote verschil is de lichtgrijze snavelbasis. Waarbij deze bij de zwarte kraai en raaf zwart is. Nog een groot verschil is dat de roek een echte kolonievogel is. Ze zijn vaak in grote aantallen te vinden op het grasland en broeden dan ook gezamenlijk in hoge boomtoppen. In een roekennest zijn vaak 4 eieren te vinden. Doordat ze in kolonies broeden zijn de nesten vrij eenvoudig te vinden en te tellen. Binnen de WBE Gendringen-Bergh worden ieder jaar de roekennesten geteld.

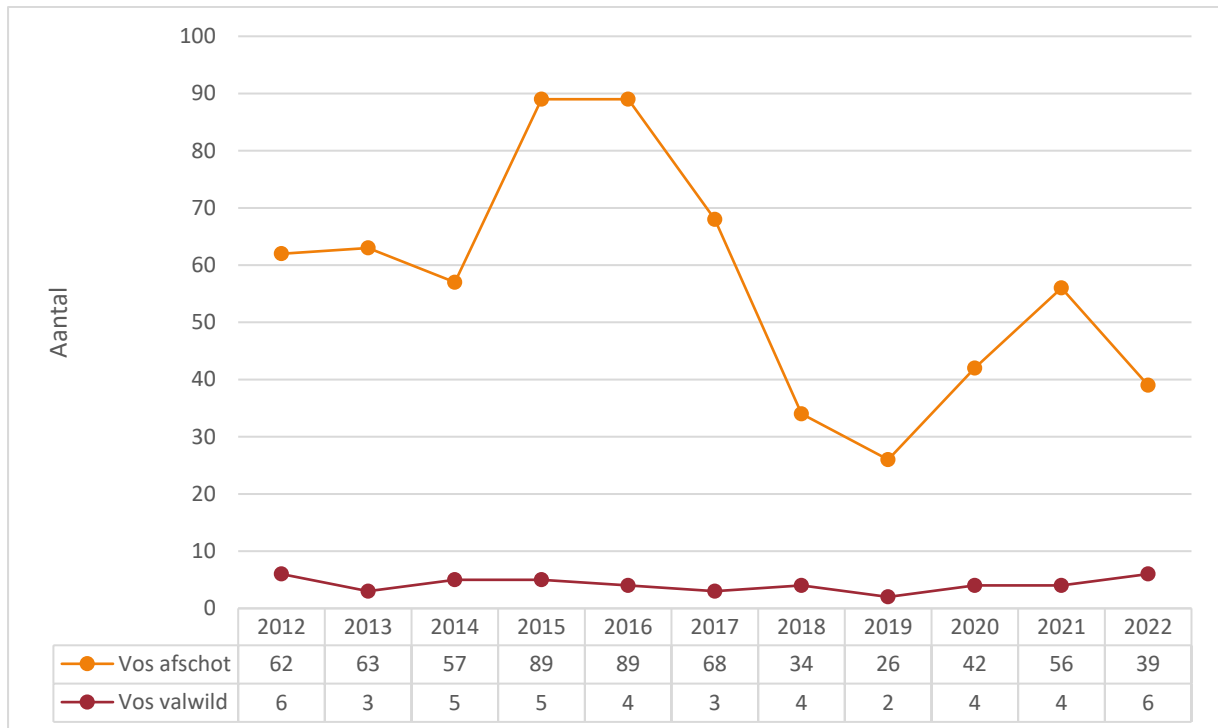
Figuur 12: Overzicht aantal roekennesten

Voordat het broedseizoen begint, worden de nesten bij uitzondering verwijderd, in de hoop dat de roek zich elders vestigt

4.3 DEVOS

De vos mag in Nederland het hele jaar worden bejaagd, de reden hiervoor is dat ze veel schade kunnen aanbrengen aan de kwetsbare fauna zoals weidevogels. Het afschot vossen is de afgelopen tien jaar sterk gestegen. In het jaar 2015 was de vos weer volop in het nieuws door de aangerichte schade. Dit heeft ertoe geleid dat er in enkele omliggende WBE's, de vos bejaagbaar is met kunstlicht op vergunning.

Figuur 13: Afschot en valwild van de vos

4.4 MARTERACHTIGEN

De marterachtigen bestaan over de hele wereld uit ongeveer 60 soorten die behalve op Antarctica voorkomen. Het zijn kleine nachttactieve zoogdieren die voornamelijk ratten, muizen, vogels, eieren en amfibieën eten. De meeste marters hebben korte poten en een lang lichaam. Binnen de WBE Gendringen-Bergh wordt ook het valwild van de 4 marterachtigen bijgehouden. Diagram 14 geeft een overzicht van de bunzing, steenmatter, boommatter en das.

De **bunzing** is een kleine, overwegend bruinzwarte marterachtige is eenvoudig te herkennen aan het grijswitte kopmasker en de witte oorranden. De boven vacht van het dier bestaat uit dikke zwarte dekhaaren, terwijl de ondervacht eerder geel(wit) of lichtbruin is.

De **steenmatter** is ongeveer zo groot als een kleine kat en heeft een grijsbruine vacht. Een witte keelvlak is uitgesmeerd over beide voorpoten en op de kop met vleeskleurige neus staan twee kleine oren.

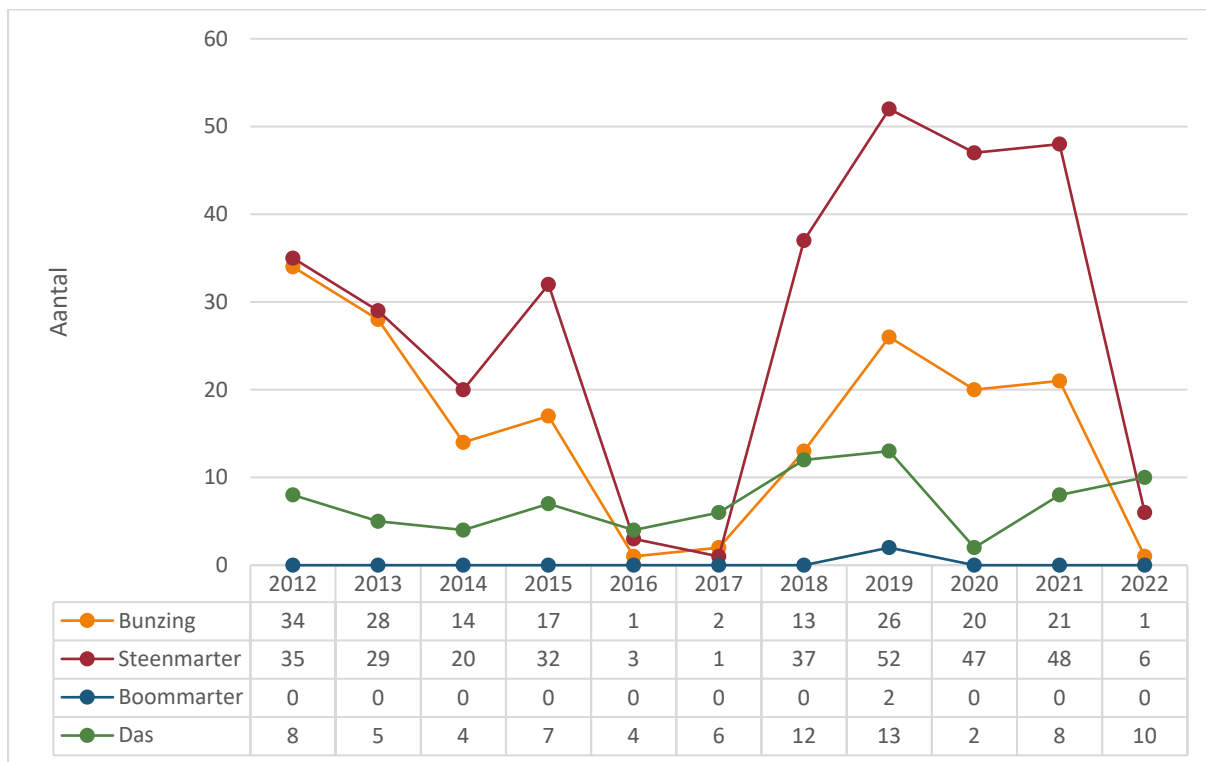
De **boommatter** is niet altijd makkelijk te onderscheiden van de steenmatter maar in tegenstelling tot de veel minder zeldzame steenmatter, heeft de boommatter – of edelmarter – een chocoladebruine vacht, langere oren, een roomkleurige keelvlak, die niet doorloopt tot op de voorpoten, en een bruine neus.

De **das** is onze zwaarste marterachtige. Het dier heeft een korte staart en een gedrongen lichaam, waardoor hij ooit verkeerdelijk tot de familie van de beren werd gerekend. Opvallend is de witte kop met zwarte banden over de ogen en witte randen op de zwarte oren. Het lichaam is overwegend zwartgrijs met op de rug en flank een vuilwitte doorschijnende ondervacht.

In het onderstaand figuur is het valwild van de bunzing, steenmatter, boommatter en das aangegeven.

Figuur 14: Overzicht valwild van de materachtigen

De steenmarter

5 GANZEN

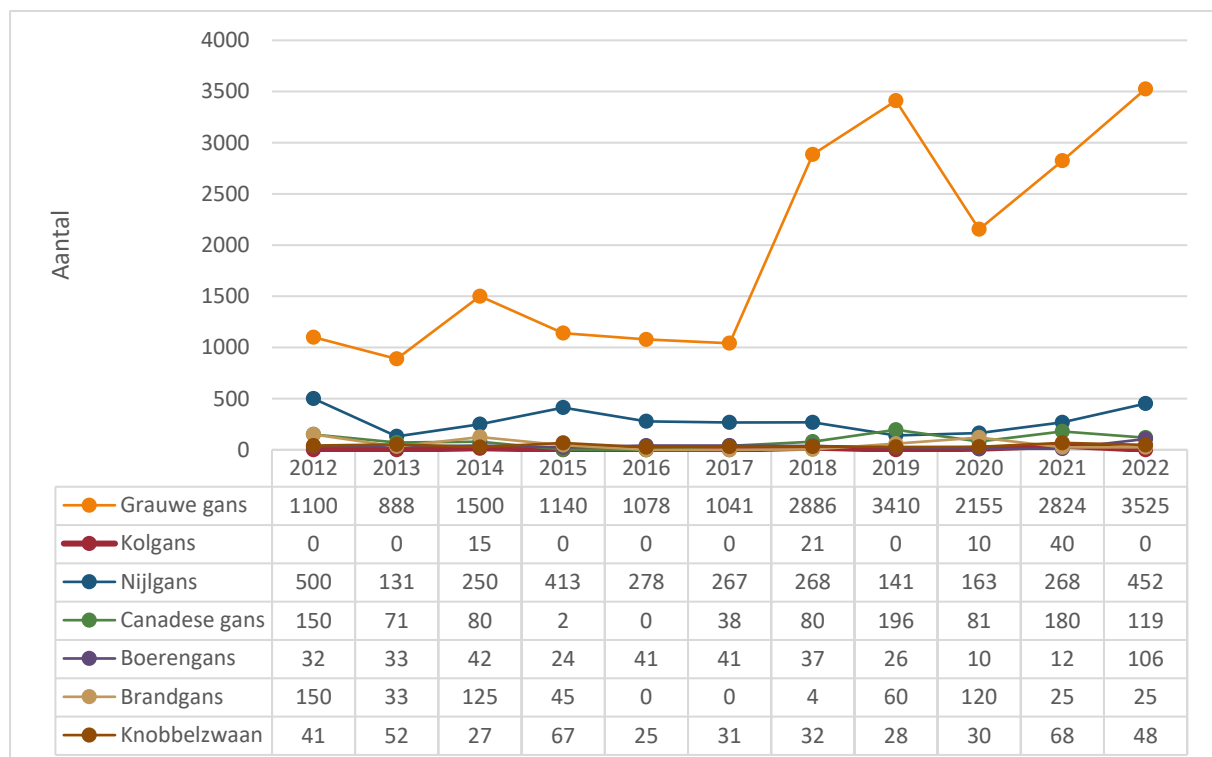
Uit onderzoek (Faunabeheereenheid, 2014) blijkt dat in de afgelopen 30 jaar het aantal overzomerende ganzen exponentieel is toegenomen. Vooral in de provincies Zeeland, Noord- en Zuid-Holland, Overijssel en Gelderland. Het gevolg hiervan is dat er meer schade ontstaat. Er is een toename in schade meldingen aan gewassen. Tevens is er schade aan flora en fauna door bevuiling van wateren en hoogwaardige natuur. Bij onvoldoende inspanning/bejaging wordt in 2021 de schade uitkering op €31, miljoen geschat (BIJ12). Het moge duidelijk zijn dat de ganzen populaties landelijk binnen de perken gehouden moeten worden.

Provincies met veel mogelijkheden en middelen om effectief te kunnen jagen, laten een lichte groei of zelfs afname zien in het aantal ganzen (FBE Utrecht). De WBE Gendringen-Bergh beschikt over een vergunning voor het bejagen/verjagen van de grauwe gans. Door de leden goed te informeren en de ganzen *hotspots* in kaart te brengen, draagt de WBE bij aan een gezond beleid om de ganzenstand in toom te houden. Om de ontheffingen te behouden dienen de jagers aan de voorwaarden van de ontheffing te voldoen en de acties in het FRS-systeem te melden. Op basis van deze gegevens kunnen agrariërs in de omgeving beargumenteerd een schade uitkering aanvragen. Hiermee wordt de boer voor de geleden schade vergoed. Wanneer de ganzenstand op een acceptabel pijl is zullen ook de kosten voor eventuele schades acceptabel zijn.

Voor de jagers is het van belang om de wetgeving en de voorwaarden in de vergunning na te leven. Een daarvan is het registreren van acties in het FRS-systeem. Deze gegevens zijn belangrijk voor een eventuele vervolg afgifte van de vergunning alsmede het aanvragen van schadevergoedingen door agrariërs.

5.1 TELLING OVERZOMERENDE GANZEN

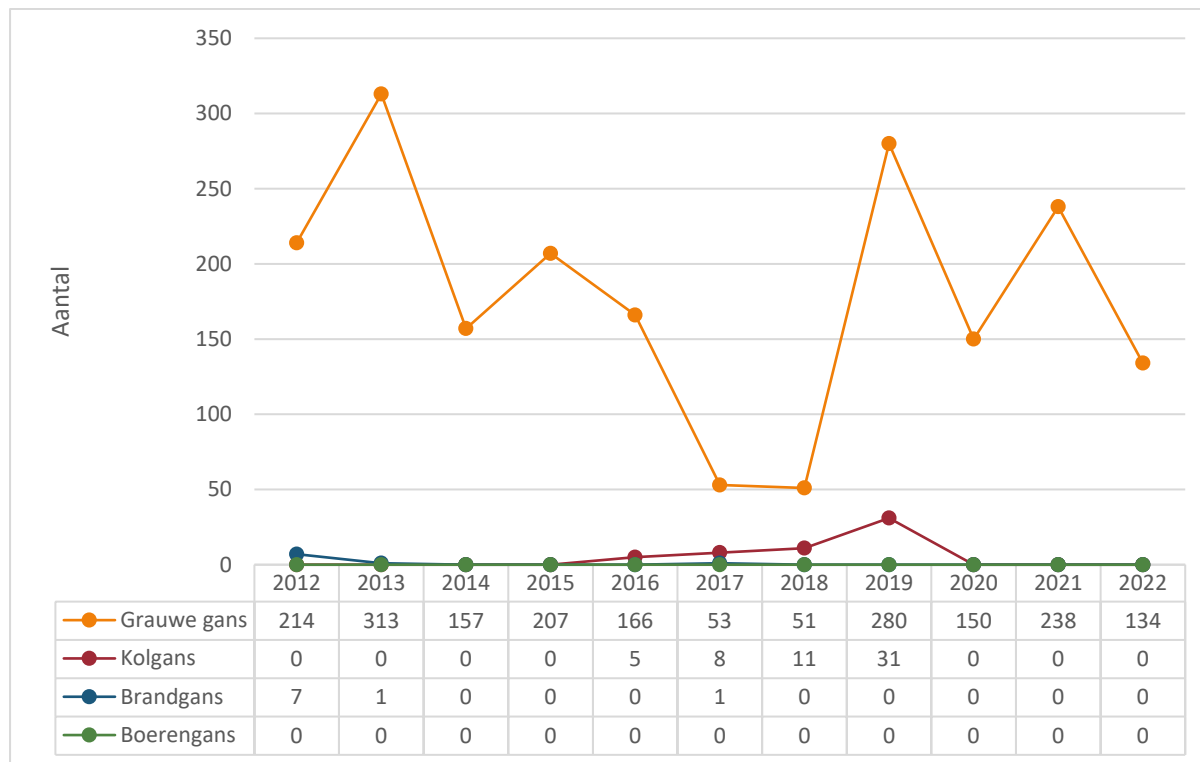
In de zomer vinden we in Nederland vooral de grauwe gans, deze grote bruinigrijze gans is de grootste van alle bruine ganzen. Een legsel bestaat uit 4 tot 8 eieren.

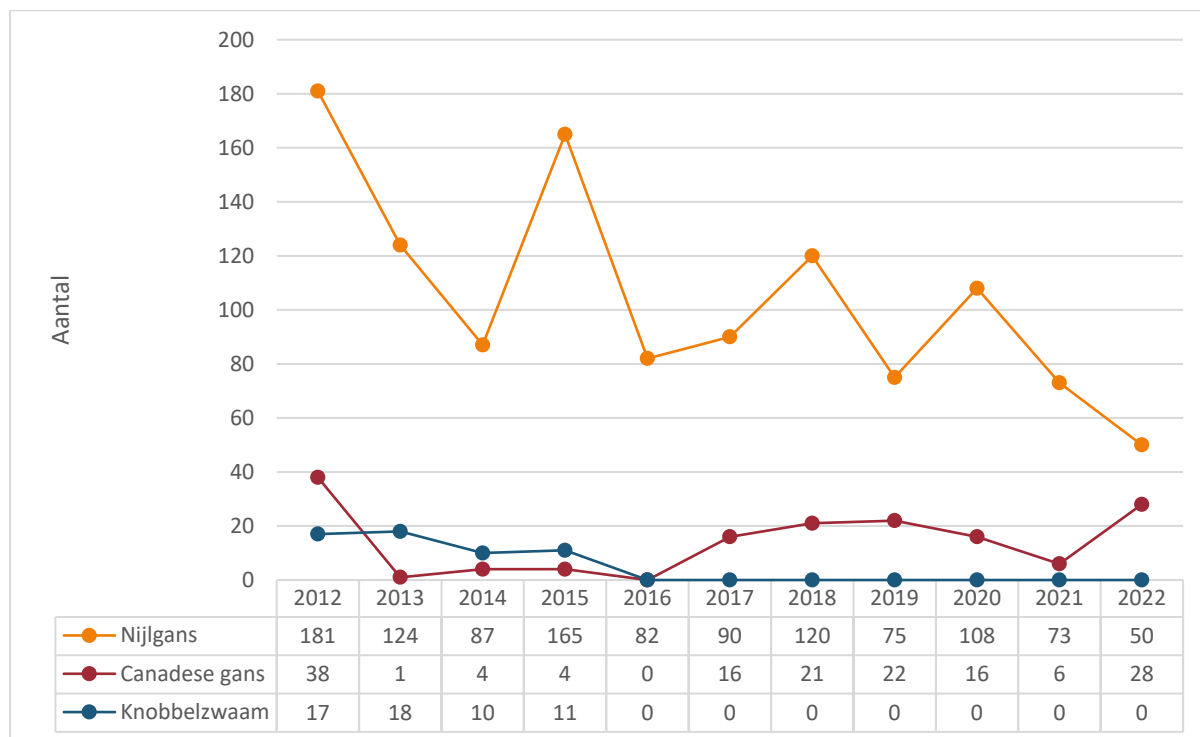
Figuur 15: Overzicht telling overzomerende ganzen

In figuur 15 is te zien dat ruim de helft van de ganzen in de WBE bestaan uit Grauwe ganzen, gevolgd door de Nijlgans. Opmerkelijk is de afname in het aantal Canadese ganzen. De Canadese gans komt van oorsprong niet in Nederland voor, maar heeft toch tussen de 5.000 en 11.000 broedparen in Nederland. Deze zijn voornamelijk te vinden in de provincies: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en rondom de meren.

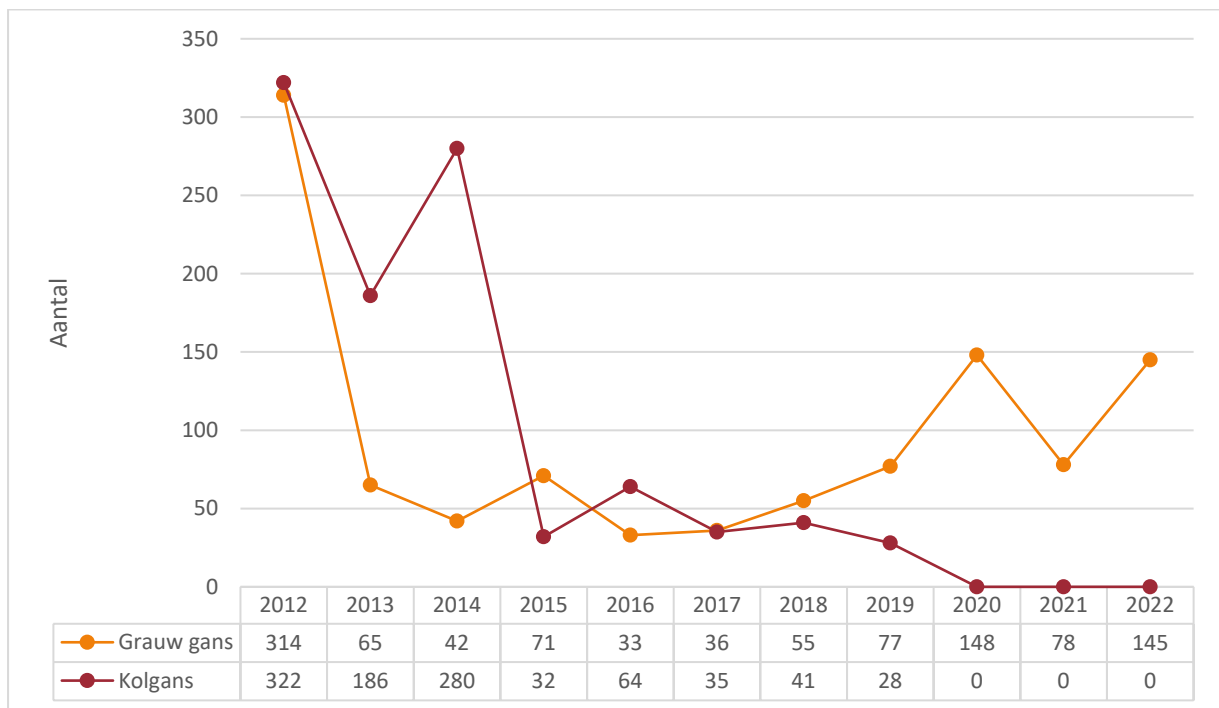
5.2 AFSCHOT VAN HET AANTAL GANZEN

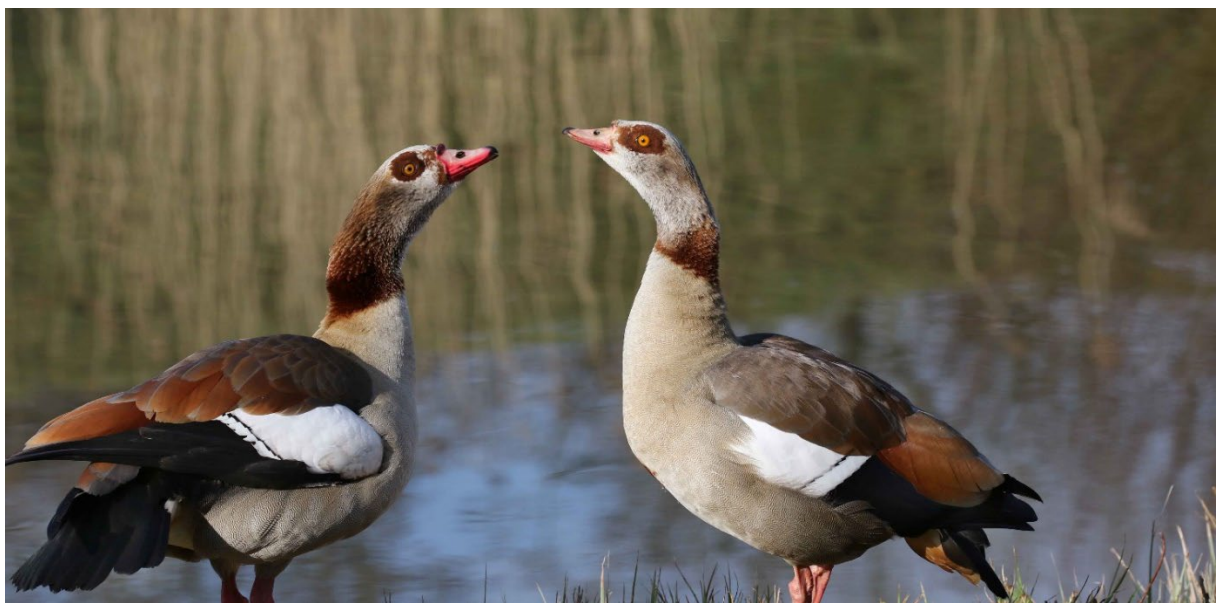
Figuur 16: Overzicht afschot overzomerende ganzen per soort

Figuur 17: Afschot ganzen in de categorie 'exoten'

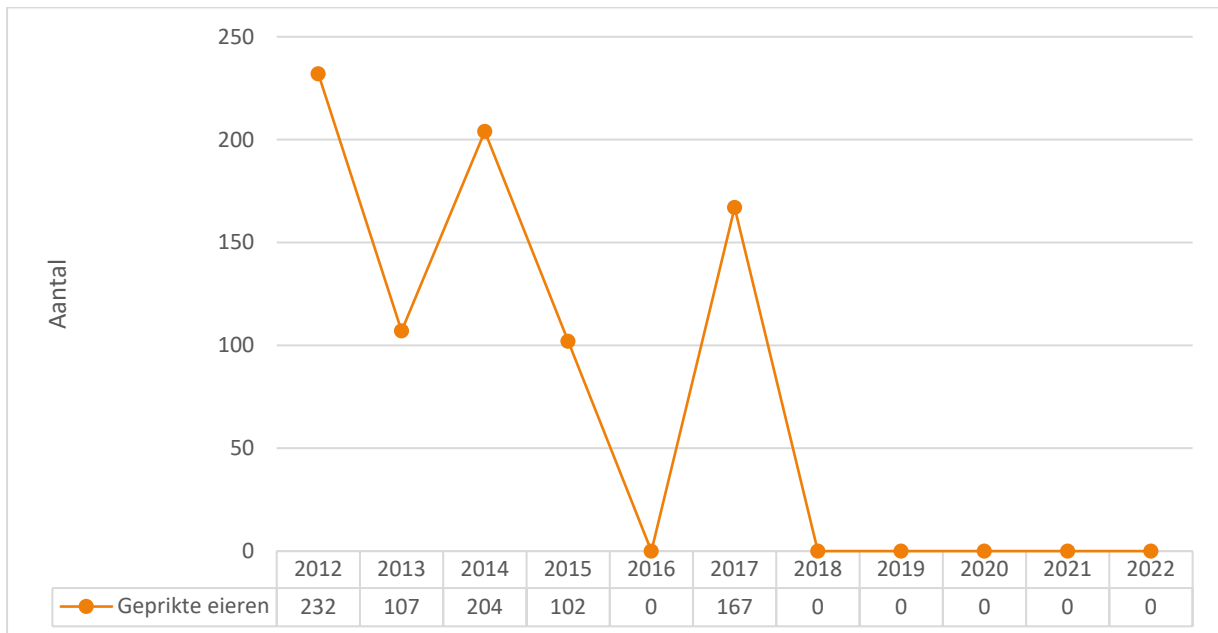
Figuur 18: Afschot overwinterende ganzen per soort

Een koppel Nijlganzen

5.3 NESTREDUCTIE

Een van de meest voorkomende maatregelen van populatiebeperking bij ganzen, waarbij geen dieren worden geschoten is nestreductie, ook wel legselreductie genoemd. Ganzen leggen zoals al eerder vermeld per nest zo'n 4 tot 8 eieren, wanneer (bijna) al deze eieren uitkomen betekent dat elk jaar een exponentiële groei van de populatie verder toeneemt. Bij nestreductie wordt er tijdens de broedfase van ganzen (globaal eind maart – april) een klein gaatje in de eieren geprikt. Dit kleine gaatje wordt door de ouder-ganzen niet waargenomen met als gevolg dat een tweede legsel niet plaatsvindt en de eieren niet uitkomen. Door de intensieve toepassing van deze maatregel kan op lokaal niveau positief resultaat worden bereikt.

Figuur 19: Aantal eieren geprikt voor nestreductie per jaar

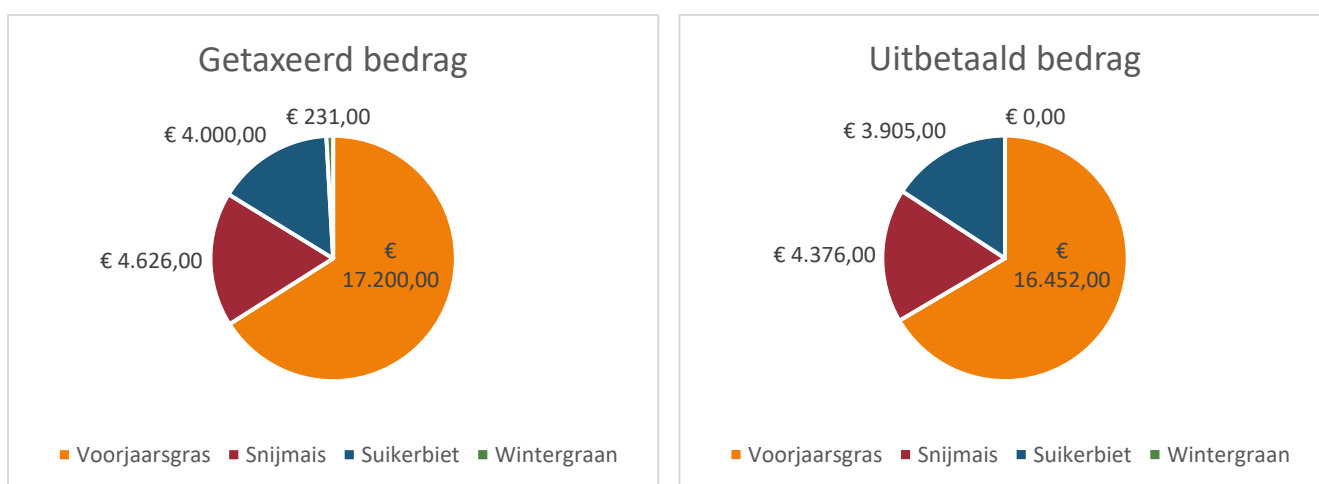
Grauwe ganzen

6 WILDSCHADE

Naast het beheren van een gezonde wildstand kan er tevens een beroep gedaan worden op de jager voor het bestrijden van overmatige schade aan gewassen. Deze schade kan enorme financiële gevolgen hebben voor de agrariër als er niet adequaat middelen worden ingezet om de schade te beperken. De WBE kan bepaalde ontheffingen toewijzen waarmee de jager een vergunning kan activeren via het FRS-systeem. Na afschot of verjagingsacties dienen deze gegevens door de jager te worden gerapporteerd in het FRS-systeem. In dit hoofdstuk zijn enkele diagrammen opgenomen die de schade weergeven per gewas, diersoort en de uitgekeerde schades in euro.

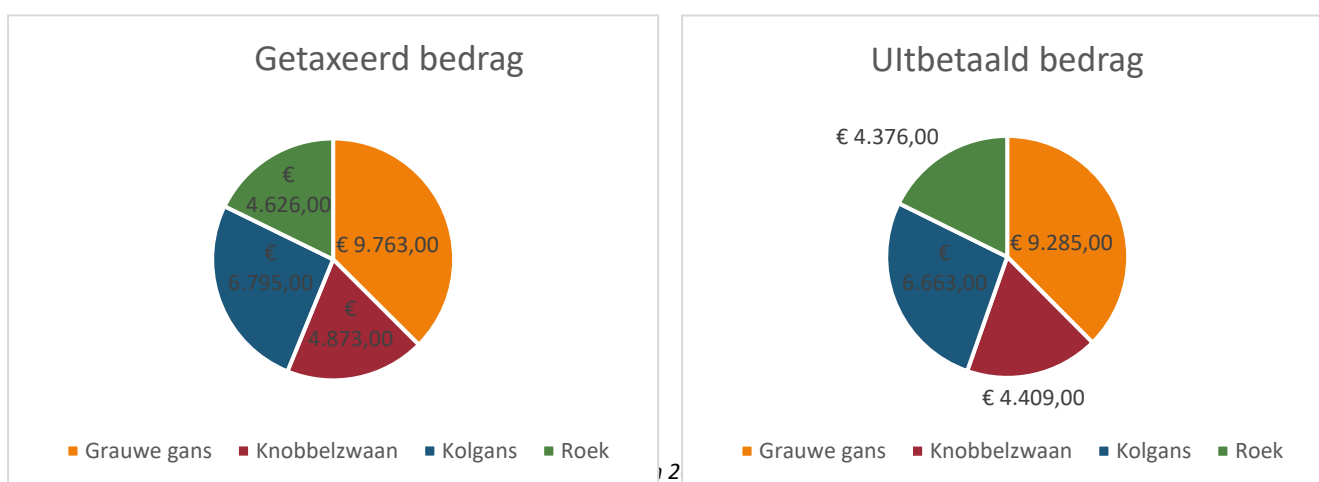
6.1 WILDSCHADE PER DIERSOORT EN SOORT GEWAS IN DE WBE GENDRINGEN-BERGH

Wie regelmatig in het buitengebied te vinden is weet als geen ander dat het aantal ganzen er niet om liegt. De ganzen populatie is de afgelopen jaren sterk gegroeid. De dieren zorgen voor veel overlast en zijn verantwoordelijk voor miljoenen euro's aan schade. In de grafiek hieronder is te zien dat de afgelopen 11 jaar, grasland het grootste gedeelte van de schade op zich neemt. Gevolgd door zomergraan. Het gros van de schade wordt veroorzaakt door de ganzen die zich tegoed doen aan het overjarige gras op de vele graslanden in onze WBE. Schade aan mais en granen wordt voornamelijk veroorzaakt door duiven en roeken.

Figuur 20: Totale schade per gewas uitgedrukt in euro's van 2010 t/m 2021 getaxeerd en uitbetaald bedrag

De ganzen zijn de grootste schadeveroorzakers aan gewassen. Hieronder is de schade per diersoort weergegeven in de WBE. De grootste schade wordt veroorzaakt door de grauwe gans, gevolgd door de kolgans en de brandgans.

6.2 WILDSCHADE PER DIERSOORT EN GEWAS IN NEDERLAND EN GELDERLAND

Provincies hebben in 2021 bijna 37 miljoen euro aan tegemoetkomingen in faunaschade uitgekeerd aan agrariërs. Dat is ruim 5 miljoen meer dan het jaar ervoor. Een belangrijke oorzaak hiervan is de stijging van de prijs van gras dat door ganzen wordt gegeten. Ook het aantal aanvragen voor tegemoetkomingen is met 12% toegenomen. Bijna 19 miljoen euro aan uitkeringen van faunaschade hingen samen met schade aan grasland veroorzaakt door verschillende soort ganzen. Die schade vindt met name plaats in de provincies Friesland en Noord-Holland. Vooral in het voorjaar, wanneer ganzen het verse gras eten dat net begint te groeien, ontstaat veel schade. De schadevergoeding voor agrariërs is gebaseerd op de kosten die zij moeten maken om vervangend voer te kopen. De hoogte van de schade is dus niet alleen afhankelijk van de hoeveelheid gras die door ganzen wordt opgegeten, maar is ook gerelateerd aan wereldwijde prijzen voor veevoer. De prijs voor gras is in 2021 gestegen van 27 naar 29 cent per kilo.

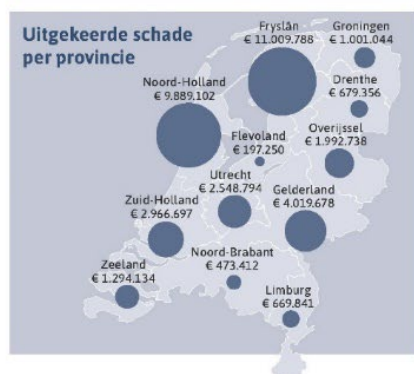
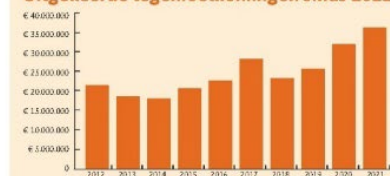
De afgelopen jaren steeg ook de schade veroorzaakt door roeken aan jonge maisplanten. In 2019 was daar circa 83.0000 euro mee gemoeid en in 2021 bijna 750.000 euro. Dit is onder andere het gevolg van een verbod op het gewasbeschermingsmiddel Mesurool dat sinds 2020 van kracht is. BIJ12 laat op dit moment onderzoek doen naar het gebruik van duurzame alternatieve middelen om schade door roeken te voorkomen. De resultaten daarvan worden in het najaar van 2022 verwacht. De cijfers die BIJ12 naar buiten brengt hebben betrekking op de periode van 1 november 2020 tot en met 31 oktober 2021. Er wordt aangegeven hoeveel schadevergoeding aan boeren is uitgekeerd. Dit is echter niet de totale schade. BIJ12 keert alleen tegemoetkomingen uit voor schade die door beschermde, inheemse diersoorten wordt toegebracht. Schade door exoten, zoals nijlganzen, valt daar bijvoorbeeld niet onder. Ook schadegevallen die niet aan de eisen voor een tegemoetkoming voldoen, of waarvoor om een andere reden geen aanvraag voor tegemoetkoming is ingediend, zijn niet meegenomen.

Cijfers faunaschade 2021

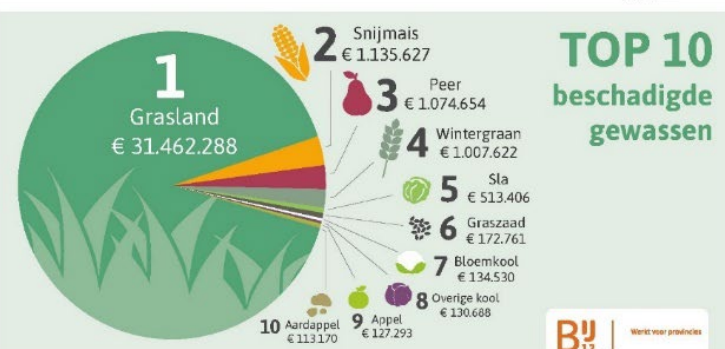
Dit zijn de cijfers van tegemoetkomingen in schade die door BIJ12 in het schadejaar 2021 namens de provincies zijn uitgekeerd. Het schadejaar loopt van 1 november 2020 tot en met 31 oktober 2021.

Uitgekeerde tegemoetkomingen in 2021 door alle provincies samen: **€ 36.741.834**

Uitgekeerde tegemoetkomingen sinds 2012

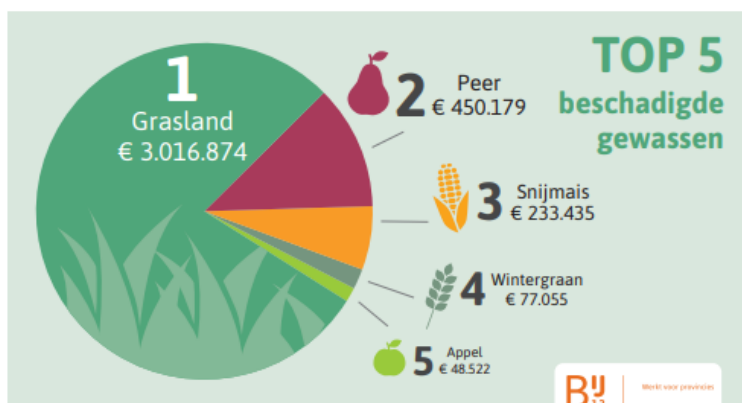
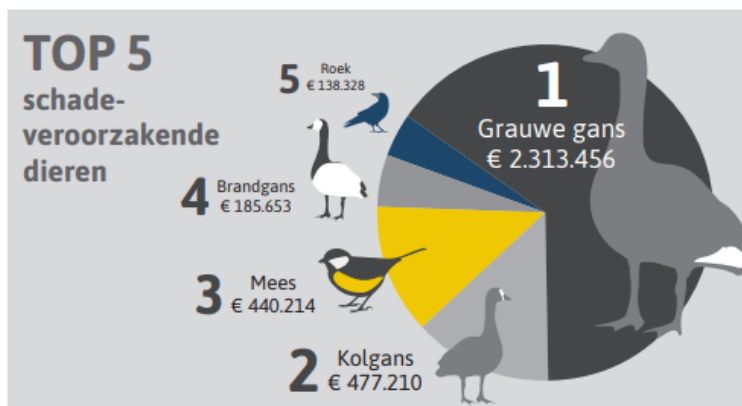
TOP 10 schadeveroorzakende dieren

Figuur 22: Totale schade per diersoort en soort gewas uitgedrukt in euro's in het jaar 2021 in Nederland

Cijfers faunaschade 2021 Gelderland

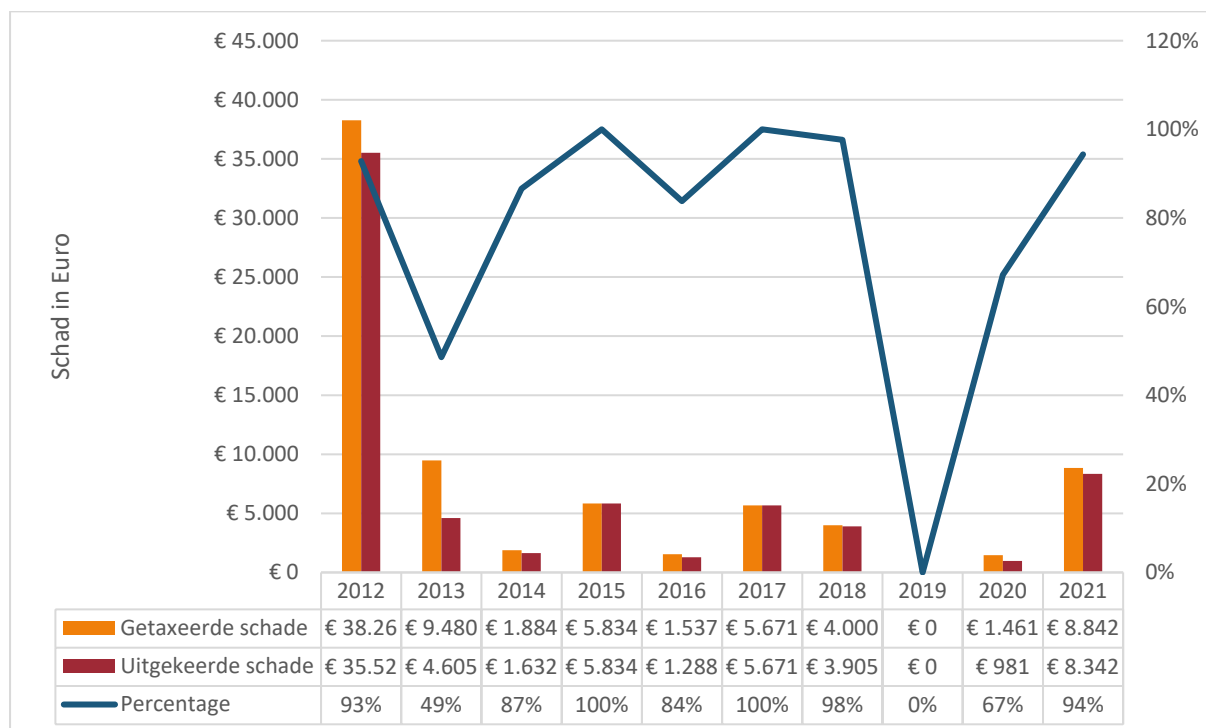
Dit zijn de cijfers van tegemoetkomingen in schade die door BIJ12 in 2021 namens de provincie Gelderland heeft uitgekeerd. Het schadejaar loopt van 1 november 2020 tot en met 31 oktober 2021.

Figuur 23: Totale schade per diersoort en soort gewas uitgedrukt in euro's in het jaar 2021 in Gelderland
Literatuur: www.BIJ12.nl

6.3 GETAXEERDE EN UITGEKEERDE SCHADE IN DE WBE GENDRINGEN-BERGH

In de onderstaande grafiek is de getaxeerde versus uitgekeerde schade weergegeven. Tevens is er op de secundaire as het uitgekeerde percentage van de schade toegevoegd.

Figuur 24: Getaxeerde schade en uiteindelijke uitgekeerde schade aan gewassen

6.4 WOLVEN IN NEDERLAND EN IN DE WBE GENDRINGEN-BERGH

Regelmatig staat er een stuk in de krant of komt het voorbij in het nieuws. Er zijn voorstanders en tegenstanders, maar één ding staat vast. De wolf is terug in Nederland. De eerste wolf vestigde zich in 2018 op de Noord-Veluwe. Begin 2019 voegde zich hier een tweede wolf bij. Dit paartje kreeg sinds 2019 ieder jaar jongen. De afgelopen jaren ontstonden er meer wolvenparen. In 2022 zijn er inmiddels bij vier wolvenparen minimaal 16 wolvenwelpen geboren, in het gebied Zuidwest-Drenthe/Zuidoost-Friesland, de Noord-Veluwe, de Midden-Veluwe en in Park de Hoge Veluwe. Dit betekent dat er vier roedels in Nederland aanwezig zijn. Ook zijn er diverse wolventerritoria vlak over de grens met Duitsland en België. Daarnaast worden er veel zwervende wolven gezien. De wolf is een beschermde diersoort. Dat betekent dat het doden, vangen en opzettelijk verstoren van wolven verboden is. Door de toenemende aantallen wolven in Nederland worden bedrijfsmatig gehouden dieren en hobbydieren slachtoffer van de wolf. In onze WBE is nu 1 melding bekend. Wellicht zal dit aantal in de toekomst nog stijgen.

Tabel met de bevestigde wolvenschade t/m december 2022

Datum melding	Locatie aanval	Provincie	Prooidier	Aantal dode dieren	Diersoort
30-11-2022	Voorst	Gelderland	Scha(a)p(en)	3	wolf

De wolf

7 ALGEMENE CIJFERS VAN DE WBE GENDRINGEN-BERGH

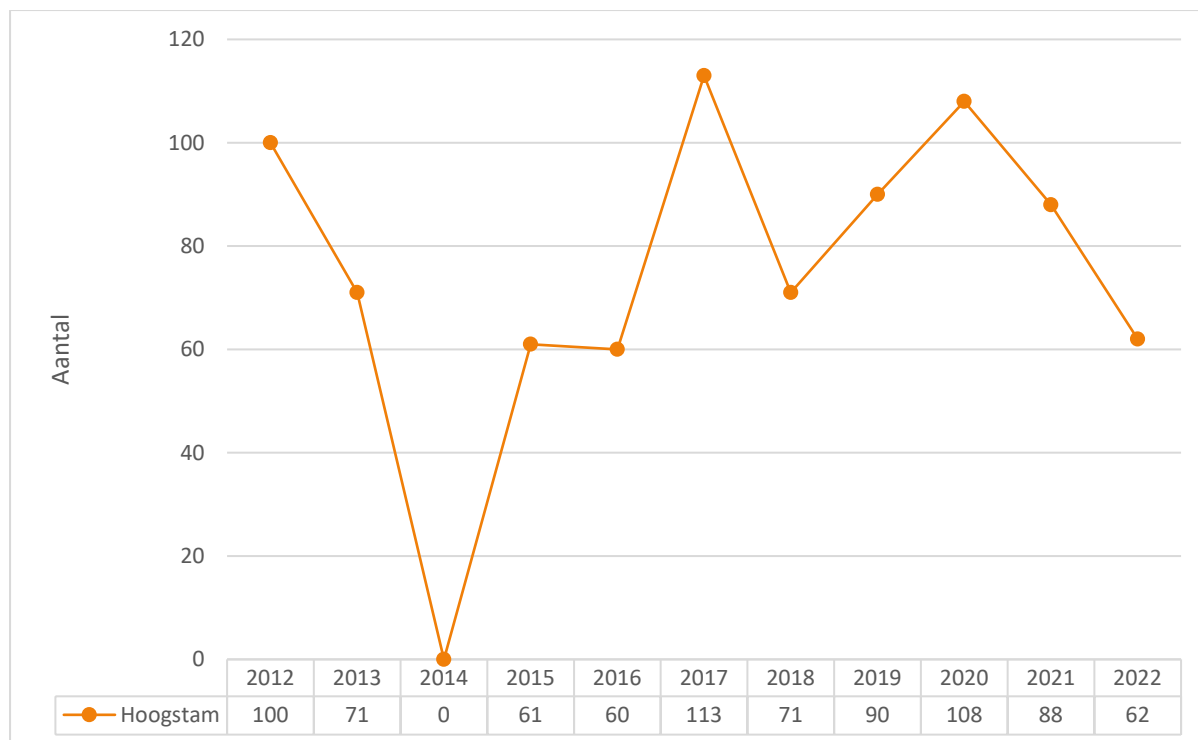
Nederland telt ruim 300 WBE's. Samen beheren ze ruim 2.000.000 hectare jachtgebied in Nederland. De WBE is een veelzijdige organisatie en heeft vele taken, hieronder een greep uit deze taken.

- Aanleg en instandhouding van wildweiden en wildakkers
- Het houden van toezicht in het veld
- Inventarisatie (tellingen) van fauna
- Aanleveren gegevens aan de FBE
- De organisatie van bestrijding van wildschade
- Het geven van voorlichting over jacht, beheer en schadebestrijding
- Onderhoud van landschapselementen, zoals houtwallen en knotwilgen
- Het installeren en controleren van nestkasten
- Plaatsen van reewildspiegels of wildreflectoren
- Uitvoeren van weidevogelbescherming
- Het leveren van gegevens aan het fauna registratiesysteem (FRS)

Ook van een taken hebben we de afgelopen periode cijfers bijgehouden, deze worden in de volgende paragrafen verder toegelicht.

7.1 GROENPROJECT

De WBE Gendringen-Bergh beslaat een oppervlakte van ongeveer 12.500 hectare. Hierin zijn diverse biotopen terug te vinden met een aantal kenmerkende landschapselementen. De WBE zet zich in om deze karakteristieke landschapselementen in stand te houden, te verbeteren en waar mogelijk opnieuw aan te brengen. Hiervoor is een commissie die de groenprojecten coördineert en uitvoert. In 2014 is er geen groenproject uitgevoerd vanwege het overlijden van een van de commissieleden. Vanaf 2015 is er een nieuwe start gemaakt. In de figuren 25, 26 en 27 zijn het aantal soorten *groen* figuurlijk weergegeven per jaar. In 2021 was er een mijlpaal. Omdat er sinds de start van het groenproject er meer dan 100.000 (fruit) – bomen en heesters zijn geplant.

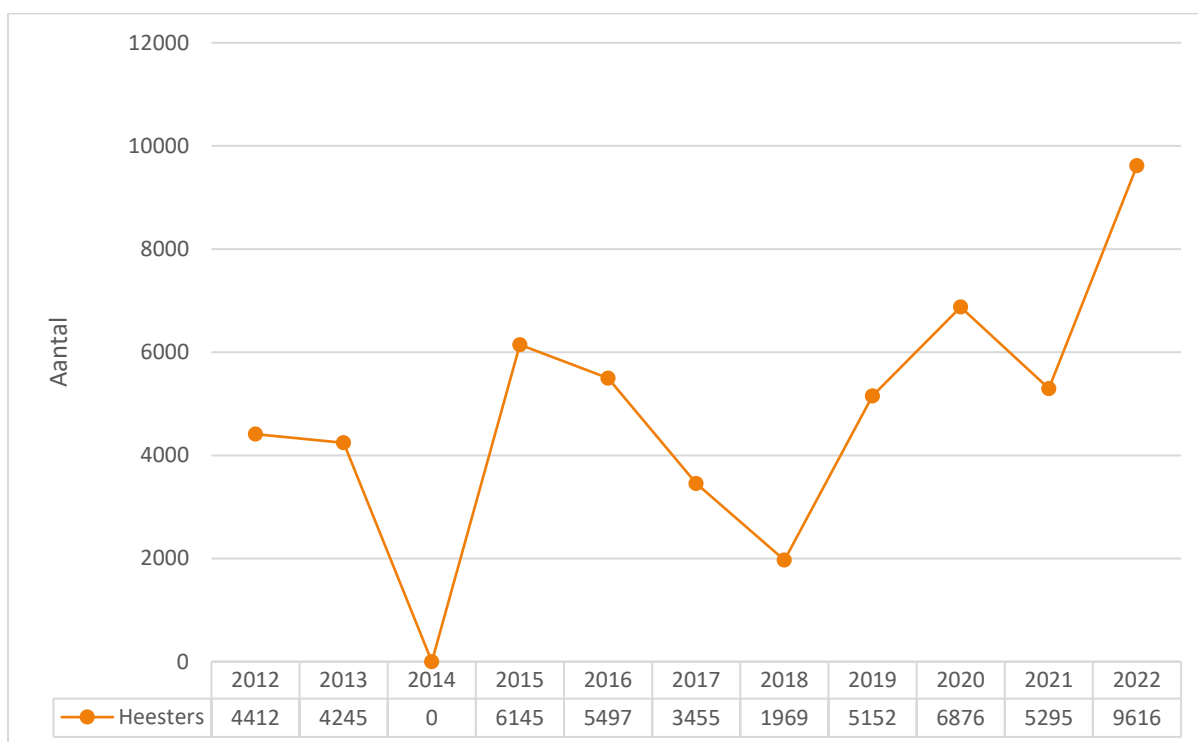

Figuur 25: Overzicht hoogstam fruitbomen uitgegeven in de WBE

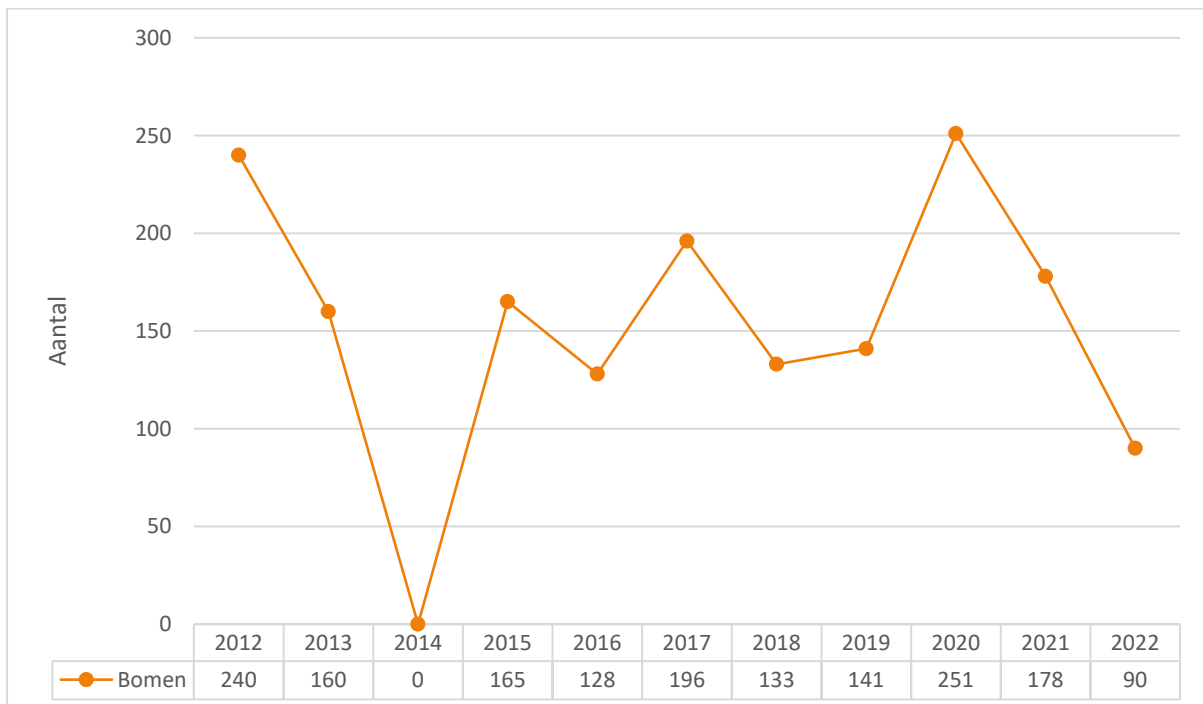

Struiken en bomen worden geplant tijdens het groenproject

Een heester of struik is een houtachtige plant die bladverliezend of groenblijvend is. Bekende heester zijn o.a. de meidoorn, sleedoorn, hazelaar, veldesdoorn en kornoelje.

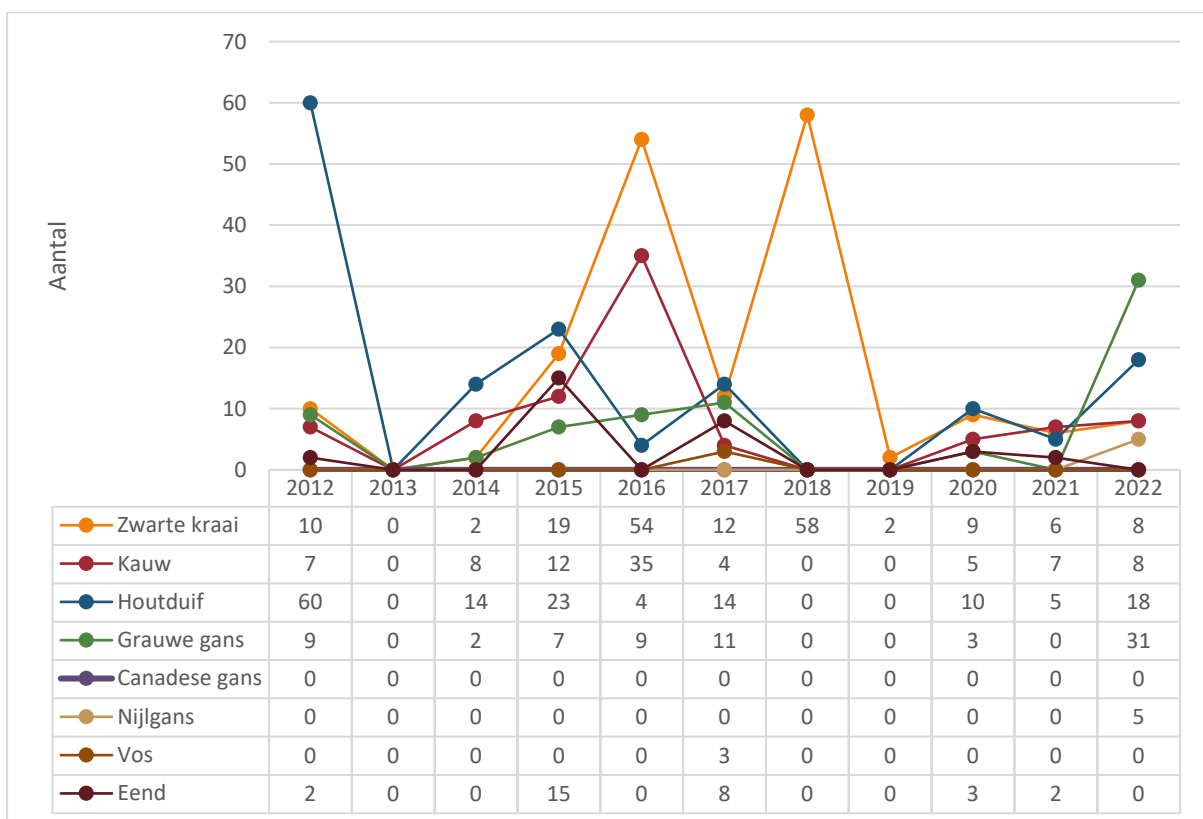
Figuur 26: Overzicht aantal heesters uitgegeven door de WBE

Figuur 27: Overzicht aantal bomen uitgegeven door de WBE

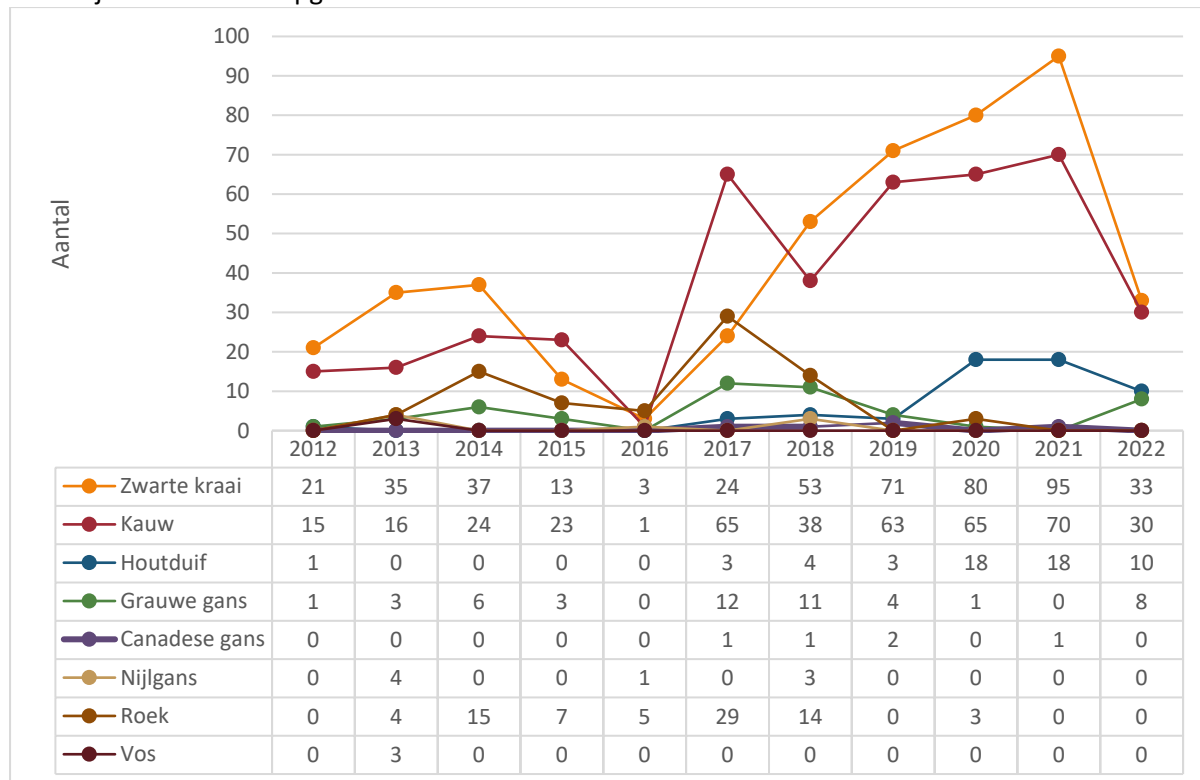
7.2 DUIVEN- EN KRAAIENDAG

Jaarlijks wordt er op de laatste zaterdag van januari de duivendag georganiseerd. Deze stond eerder beter bekend als de *schadelijk wilddag*. Tijdens deze dag is het de bedoeling om zoveel mogelijk jagers in het veld te krijgen voor het bejagen van houtduiven en kraaiachtigen. Het doel van deze dag is om zo gezamenlijk de landbouwschade terug te dringen. In het figuur hieronder zijn de afschot aantallen grafisch weergegeven. In het jaar 2013 is er door weersomstandigheden en vogelgriep niet gejaagd. In de tabel zijn de aantallen opgenomen. De grafiek geeft het percentage van het totaal per soort.

Figuur 28: Overzicht afschot per diersoort van de jaarlijkse WBE-duivendag

Sinds 2012 organiseert de WBE Gendringen-Bergh een *Kraaiendag*. Deze dag valt meestal in de maand maart. Het doel van deze dag is om schadelijk wild als kraaien, overzomerende ganzen, houtduiven etc. te bejagen om zo de populatie terug te dringen. Net als de duivendag wordt deze dag collectief voor alle jachtvelden georganiseerd en is het de bedoeling dat er veel jagers in hun jachtveld aanwezig zijn. De dag begint vroeg in de ochtend voordat de 'kraaientrek' begint en eindigt met het tableau leggen om 10 uur. Vervolgens wordt er onder het genot van een broodje en koffie gezellig de ochtend afgesloten. In figuur 29 zijn de afschot aantallen van de kraaiendag grafisch in beeld gebracht. In de tabel zijn de aantallen opgenomen.

Figuur 29: Overzicht afschot per diersoort van de jaarlijkse WBE-kraaiendag

De afsluiting van de kraaiendag in 2014

7.3 KLEIDUIVENSCHIETEN EN KOGELSCHIETEN

Rond de 3^e zaterdag van september klinken er schoten aan de waterrand bij camping Slootermeer te Etten. De WBE Gendringen-Bergh organiseert haar jaarlijkse *kleiduvendag* voor leden, sportschutters en introducees. Sinds 2009 is deze locatie weer een erkende schietbaan geworden en is in 2010 uitgebreid met een trap baan. Tijdens deze dag kunnen schutters hun schietvaardigheden toetsen en verbeteren op diverse disciplines in de vorm van een jacht-, trap-, compact- of expert parcours. Figuur 30 geeft het aantal schoten en het aantal deelnemers grafisch weer. Helaas ging deze activiteit in 2020 niet door in verband met Corona.

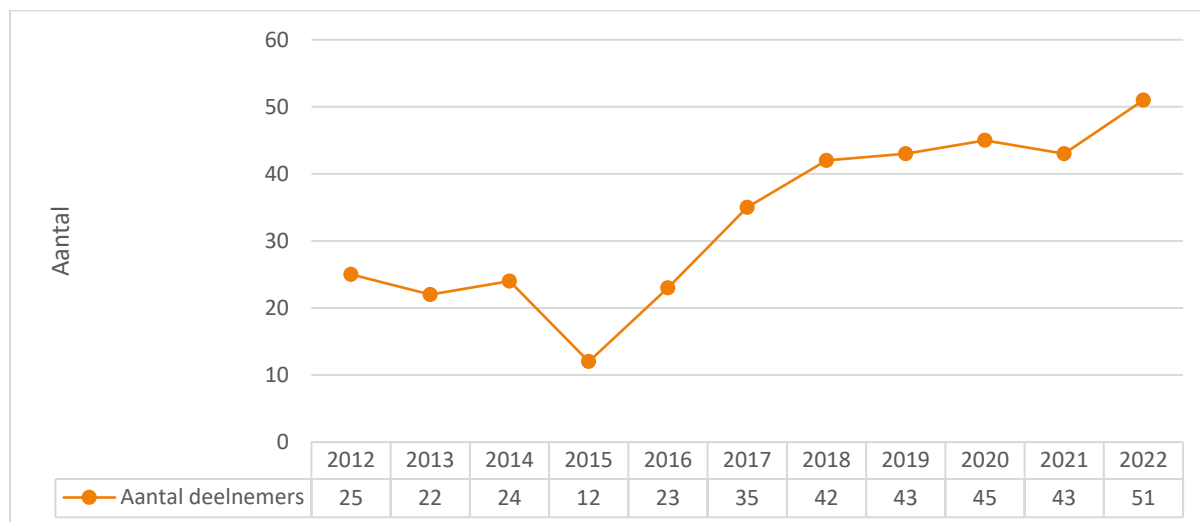

Figuur 30: Resultaten kleiduvendag Slootermeer

Kleiduvendag bij camping Slootermeer

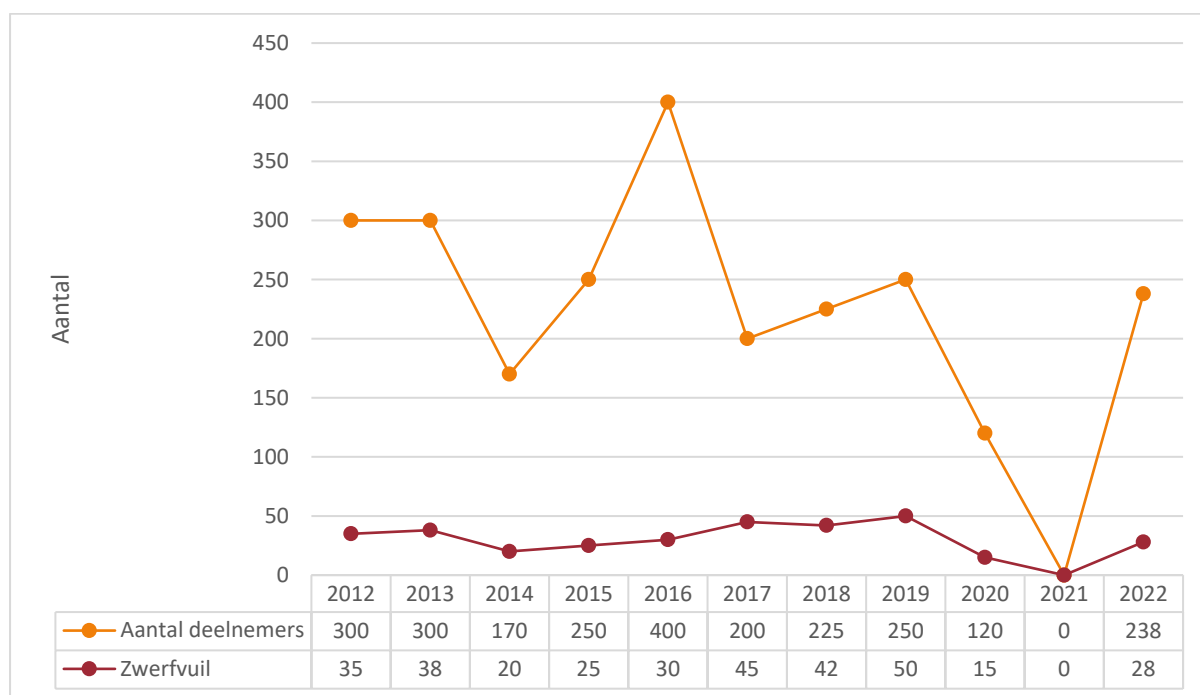
Naast het hagelschieten is er een dag voor het oefenen met het kogelgeweer. Dit is tot en met 2013 bij *Schmeink* in Duitsland georganiseerd. In het jaar 2014 heeft de WBE een cursus kogelschieten bij *Jaspers* te Winterswijk gehouden met als doel het verbeteren van de schietvaardigheid en het bewust worden van de gevaren. Vanaf 2016 is het kogelschieten volgens een nieuw concept opgezet in Xanten bij *Schmithüsen*.

Figuur 31: Resultaten kogelschieten

7.4 SCHOONMAAK DAG

Gezamenlijk steekt jong en oud deze dag de handen uit de mouwen om gezamenlijk het zwerfafval op te ruimen. De WBE Gendringen-Bergh draagt hier prominent haar steentje aan bij. In samenwerking met scoutinggroepen, schooljeugd en overige vrijwilligers gaan we erop uit om zwerfvuil te verwijderen uit de natuur. Deze dag is ieder jaar op de 3^e zaterdag van maart. De natuur is nog kaal en het broedseizoen is dan nog niet begonnen. Hiermee draagt de WBE bij aan een schone en prettige leefomgeving voor mens en dier. In figuur 32 zijn de resultaten weergegeven met het aantal deelnemers en het verzamelde kubieke meters vuil. Helaas zorgde ook Corona er hiervoor dat het in 2021 niet door kon gaan.

Figuur 32: Resultaten schoonmaak dag

8 BEZETTING COMMISSIES

Al met al organiseert de WBE Gendringen-Bergh veel diverse activiteiten die leiden tot een gezonde en aangename leefomgeving voor mens en dier. Tevens zorgt het ervoor dat kennis & vaardigheden van de jager op het gewenste niveau blijven en werkt het nauw samen met lokale belanghebbende partijen. Hiervoor geldt net als bij iedere andere vereniging dat het van vrijwilligers afhankelijk is. Hieronder vindt u de huidige actuele bezetting van de commissies binnen de WBE Gendringen-Bergh.

Bestuur en commissie		
Voorzitter	Vacant	
Secretaris	Sebastiaan Hallen	
2 ^e secretaris	Gerard Evers	
Penningmeester	Bennie Striekwold	
Algemeen bestuurslid	Robert Klein Obbink	
Algemeen bestuurslid	Eddie Dieker	
Algemeen bestuurslid	Jeroen Sluiter	
Algemeen bestuurslid	Alexis Oskam	
Reewildcommissie	Valwild coördinatoren	Scholenproject
Harrie Miggelbrink (voorzitter)	Harrie Miggelbrink	Gerard Zeegers
Teun Vredegoor	Teun Vredegoor	Ilse Elshof
Coen Loeven	Carel Bosman	
Bennie Striekwold		
Jeroen Tiemes		
Ivo van de Kamp		
Commissie Biotoop en onderhoud (Groenproject)	Commissie duiven- en kraaiendag	Geschillen commissie
Carel Bosman	Robert klein Obbink (voorzitter)	Wim Rosier
Gerard Evers	Willie Bramel	Gerard Evers
	Peter van Ree	Bennie Striekwold
	Bart Jansen	
Kleiduivencommissie		
Peter van Ree (voorzitter)	Gerrit Boomkamp	Arnold Hoogeveen
Theo Venneman	Geert Scholten	Alie Frazer
Bennie Striekwold	Rick Sloot	Jeroen Sluiter
Theo Sloot	Bart Jansen	Rik Leijzer
Commissie jachthuurovereenkomsten	Commissie jachtveldcontrole	Commissie schoonmaakdag
Wim Rosier	Jan van Amerongen (voorzitter)	Gerrit Boomkamp (voorzitter)
Gerard Evers	Wim Uenk	Roy Wijkamp
Bennie Striekwold	Henk Janssen	Peter van Ree
Bart Jansen		Dianne van Ree
		Jeroen Sluiter
Jachthoorngroep	Commissie Database	Commissie wilddiner
Theo van de Ven (voorzitter)	Leo Mecking (voorzitter)	Wim Rosier (voorzitter)
Gerard Evers	Roy Wijkamp	Gerard Scholten
Harry Spijker	Gert-Jan Böhmer	
Mathilde Overkamp	Mark Evers	
Commissie kogelschieten	Commissie roekentellingen	EHBO
Theo Pothof	Gerard Zeegers	Gerrit Boomkamp
Ruben Wissing	Gerard Evers	
Willie Bramel	Bennie Striekwold	
	Roy Wijkamp	
	René Bergevoet	
	Sebastiaan Hallen	
	Robert Klein Obbink	
Opslag Materialen		
Tonnie Mijnen		

FIGURENLIJST

Opsomming van de gebruikte figuren met de respectievelijke paginanummering.

Figuur 1: Jaarlijkse telling, afschot en valwild registratie van het haas (WBE Gendringen-Bergh)	9
Figuur 2: Jaarlijkse telling, afschot en valwild registratie van het konijn (WBE Gendringen-Bergh)	10
Figuur 3: Jaarlijkse telling, afschot en valwild registratie van de houtduif (WBE Gendringen-Bergh) .	11
Figuur 4: Jaarlijkse telling, afschot en valwild registratie van de fazant (WBE Gendringen-Bergh)	13
Figuur 5: Jaarlijkse telling, afschot en valwild registratie van de wilde eend (WBE Gendringen-Bergh)	16
Figuur 6: Jaarlijkse telling en registratie van de patrijzen stand (WBE Gendringen-Bergh)	17
Figuur 7: Reewildtelling WBE Gendringen-Bergh vanaf 2010	19
Figuur 8: Toewijzing en afschot realisatie reegeiten WBE Gendringen-Bergh	20
Figuur 9: Toewijzing en afschot realisatie reebokken WBE Gendringen-Bergh	20
Figuur 10: Aanrijdingen en ongevallen reewild	21
Figuur 11: Overzicht afschot kauw, kraai en roek.....	22
Figuur 12: Overzicht aantal roekennesten.....	23
Figuur 13: Afschot en valwild van de vos.....	24
Figuur 14: Overzicht valwild van de materachtigen	26
Figuur 15: Overzicht telling overzomerende ganzen	28
Figuur 16: Overzicht afschot overzomerende ganzen per soort	29
Figuur 17: Afschot ganzen in de categorie ‘exoten’.....	29
Figuur 18: Afschot overwinterende ganzen per soort.....	30
Figuur 19: Aantal eieren geprikt voor nestreductie per jaar	31
Figuur 20: Totale schade per gewas uitgedrukt in euro's van 2010 t/m 2021 getaxeerd en uitbetaald bedrag	32
Figuur 21: Totale schade per diersoort uitgedrukt in euro's van 2010 t/m 2021 getaxeerd en uitbetaald bedrag.....	32
Figuur 22: Totale schade per diersoort en soort gewas uitgedrukt in euro's in het jaar 2021 in Nederland	33
Figuur 23: Totale schade per diersoort en soort gewas uitgedrukt in euro's in het jaar 2021 in Gelderland.....	34
Figuur 24: Getaxeerde schade en uiteindelijke uitgekeerde schade aan gewassen	34
Figuur 25: Overzicht hoogstam fruitbomen uitgegeven in de WBE	36
Figuur 26: Overzicht aantal heesters uitgegeven door de WBE	37
Figuur 27: Overzicht aantal bomen uitgegeven door de WBE.....	38
Figuur 28: Overzicht afschot per diersoort van de jaarlijkse WBE-duivendag	38
Figuur 29: Overzicht afschot per diersoort van de jaarlijkse WBE-kraaiendag	39
Figuur 30: Resultaten kleiduvendag Slootermeer	40
Figuur 31: Resultaten kogelschieten.....	41
Figuur 32: Resultaten schoonmaak dag.....	41

Auteur: Mark Evers; April 2023

Fotografie/ aanleveren foto's: Biotoop Wildpark Anholter Schweiz, Gerard Evers, Ivo Gademan & Mark Evers

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door printouts, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de commissie database WBE Gendringen-Bergh.

